

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial
Library

City

UKRAINIAN LABOR NEWS

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

PIK VI

Ч. 44.

ЧЕТВЕР, 1. МАЯ 1924.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, MAY 1st, 1924.

No. 44.

VOL. VI.

ХАЙ ЖИВЕ

1 МАЙ

ПАРИЖСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І РУМУНІЄЮ РОЗБИЛИСЯ.

Югославія не хоче помагати Румунії на випадок війни з Союзом Радянських Соціалістичних Республік.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — У французько-румунських переговорах в Парижі наступив застій.

Франція готова зобов'язатися прийти на поміч Румунії на випадок війни з Радянським Союзом ізза Бессарабії, але лише під одною умовою: як Югославія згодиться також помагати Румунії проти С.Р.С.Р. Так як Югославія відмовилася від цього, то переговори між Францією і Румунією застановлено.

ТУРЕЧЧИНА ЗІРВАЛА ПЕРЕГОВОРИ З РУМУНІЄЮ.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — Під впливом радянського прагненьства Туреччина зірвала переговори з Румунією, які розпочалися були 25. квітня в місті Брюсселі. В переговорах брали участь румунський прем'єр Братіану і представники турецького правительства.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ БОЛГАРСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

З Софії доносять, що болгарський парламент ухвалив законопроект, яким надає амністію комуністам і селянам, що брали участь в повстанню у вересні минулого року і поділи втікши за кордон. Від амністії є виключені провідники повстання.

УГОРСЬКІ КОМУНІСТИ ВИПШЛИ НА ВОЛЮ.

БУДАПЕШТ. — Угорське правительство згодилось освободити комуністів, що вже п'ятий рік сиділи в концентрацій-

ЗАСУДЖЕНІ В КИЇВІ ЧЛЕНИ "ЦЕНТРА ДІ" ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПУАНКАРЕ.

На Радянській Україні відбуваються демонстрації в обороні поповнених Польщею і Румунією Українців.

МОСКВА, 28. квітня. — Група засуджених недовго учасників т. зв. "Центра Ді", які займалися шпінкством в користь Польщі, опублікували наступну декларацію:

"Довідавшись з телеграм, що Пуанкаре домагається змигнення присуду для декотрих з нас, ми надавали суворим присудом вестакти уважам не допустимим вмішуванням закордонних правительств у внутрішні справи Радянських Республік. Наша справа відноситься виключно до внутрішнього життя С.Р.С.Р. і ми чекаємо вирішення нашої справи зі сторони вищих судових властей нашої Республіки".

Заяву цю підписали: Константи́н і Микола Василенко, Смірнов, Челганський, Яковлев, Онисченко, Павлюк, Юдиновський, Толдиги, Віноградові.

ПОДЕШЕВІННЯ ТОВАРІВ В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ.

В зв'язку з заведенням на всему просторі С.Р.С.Р. твердої валюти, ціни на середній першій потреби значно підвищилися. Нафта і свічки подешевшли на 15—20 проц., масло на 10—15 проц., сіль на 20 проц., товсте убрання на 10—15 проц., м'ясо на 15 проц., чай на 10 проц., шкура і обув на 17—30 проц.

МЕКСИКАНСЬКІ СЕЛЯНЕ УБИЛИ 25 ДІДЧИВ.

МІСТО-МЕКСИКО, 28. квітня. — В степі Вера Круз вибухли селянські заворушення. В одному повіті того степу уруже-

В МАЙНІ ЗАСИПАНО 111 МАЙНЕРІВ.

БЕНВУД, Вест Вірджинія, 29. квітня. — В майні Вілінг Стіл Корпорейшен наступила вчора рано експлозія, яка засипала 111 майнерів.

До нині до полудня видобуто на верх тіла 45 майнерів. За останніми 66 засипаними майнерами відбуваються пошукуванія.

22.000 МАЙНЕРІВ ВИПШЛО НА СТРАЙК.

СКРЕНТОН, Па., 29. квітня. — Майнерський комітет викликав нині на страйк 22.000 майнерів, що працюють для Глен Алден Кол-Ко. Страйк розпочинається завтра. Причиною страйку є прогнання з роботи Стенлея Едмундса, президента локальної юнії.

Страйк зівстав проголошений проти волі урядників 1-го дистрикту "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка".

УКРАЇНА НА МІЖН. КООПЕРАТИВНІ ВІСТАВИ В ГЕНТІ.

Українська кооперація приймає участь у міжнародній кооперативній виставі в м. Генті (Бельгія), яка має відбутися цього року від 15. червня до 15. вересня. Репрезентуватимуть Україну такі кооперативні організації:

"Україрбанк", "Сільський Господар" і "Кустарспілка".

Буде це перша спроба українського селянства, об'єднаного в кооперації, показати перед широким світом продукцію своєї праці. Вперше тут Україна без поміщика-пана, саме селянство наше, яке єдиноравний господар землі, виступає перед тими, хто потребує українського хліба й всього що до хліба.

КОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ ЗАКЛИКАЄ ДО СВЯТКУВАННЯ ПЕРШОГО МАЯ.

Злучені Держави хочуть змонополізувати багатства світа і викликають небезпеку нової війни.

МОСКВА, 28. квітня. — Комуністичний Інтернаціонал видав першомайську прокламацію, в якій закликає пролетаріят цілого світа святкувати гідно день Першого Мая і рішучо підтримувати революційну програму проти капіталістичних правительств.

Даючи огляд політичного і економічного положення в капіталістичних краях, прокламація каже про Злучені Держави, що вони не знають, що мають робити зі своїми великими багатствами, які вони накопичили підчас імперіалістичної війни. Помимо того Злучені Держави все ще шукають по цілмі світі за новими багатствами і при помочі обманства і насильства хочуть їх змонополізувати. Цим вони викликають небезпеку нової страшної війни.

НІЦЦЕЯ, Італія. — Між місцевими фашистами і юнійними робітниками прийшло оноди до кровавої боротьби, в якій раніше кільканадцять осіб, з них деякого смертельно.

Причиною боротьби була спроба фашистів устроїти демонстрацію з приводу посвячення свого прапора. Робітники розігнали похід фашистів і закликаючи поліцію привернула порядок.

ІДІТЬ ВСІ В ПЕРШОМАЙСЬКИЙ ПОХІД!

Робітники і робітничі міста Вініпегу! Памятайте, що першомайська демонстрація починається точно о 7. годині вечером. Постарайтеся всі прийти на означений час на Маркет Сквейр і взяти участь в поході. Покажіть буржуазії наш спротив проти її панування над нами та викажіть нашу солідарність з робітниками всіх країн, що борються за переміну теперішнього капіталістичного ладу.

Перший Май, це наше робітниче свято! Докладіть, що ми розуміємо його значіння! Візьміть всі участь в першомайськй поході а потім в масовий мітинг на Маркет Сквейр.

2,000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ДЛЯ "УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ" В МІСЯЦІ МАЮ!

ПЕРШОМАЙСЬКІ СПОМИНИ З 1918 РОКУ.

(З часів переслідування радикальних робітників в Оттаві, Онт.)

Дня 1-го мая ц. р. минуло п'ять років, як на першомайським святковим зібранням в Оттаві арештовано вісімнадцять українських робітників і, від цього великого пролетарського дня не тільки в Оттаві, але і по цілій Канаді власті почали велику нагілку на радикальні організації, пресу і робітників. Десятки і сотні невинних робітників були заборані з мешкань, від праці, приланані на вулицях і всіх їх разом гонено в тюрми а після перевозено до різних воєнних обозів. Роблено напади на відділ Укр. Соц. Дем. Партії, словом, ціла тодішня Соц. Дем. Партія, радикальна преса і робітники опинились мов під одним арештантським ключем і багнетом. Всі радикальні організації і преса були розбиті і закриті. Тюрма наповнилася радикальними робітниками, а то й невідомими жертвами неперозуміння. Як в цілій Канаді так і в Оттаві, ще від 1914 р., від початку світової війни, роблено загальне "польовання" на "Австрійців", в яких найбільше долено галицьких і буковинських Українців. В Оттаві таких пійманих "неприятелів" замикано до державної "Іваної хати" на Ніколас стр., а після перевозено в воєнні обози, де вони цілі роки або і цілий п'ять років відбували гіркі "покути" тільки тому, що були "Австрійцями". Много а много а тих, що жили цілі роки на державно-воєнній "ласаній хлібі" остали без здоров'я на ціле життя, а ще інші в найкращих літах свого життя пішли гинти в сирину могилу. Як тяжко гадати про ті часи. Прокляті були вони! Прокляті і українським Твердохлібом і Яцковим в Канаді, що за підду посаду і долари запровадили всіх українських робітників в велику неволю! Після оповідань оттавських робітників, то в Оттаві до 1918 р. арештовано сотки "Австрійців", а многи спаслися зеленою п'яткою, десяткою то-що.

На Першого Мая 1918 року в Оттаві.

Як кожного попереднього так і цього року оттавські українські робітники поставили святкувати день 1-го Мая. Свято мало початися о год. 9-ій ввечерю в льокалі відділу Укр. Соц. Дем. Партії під числом 268 Рочестер стр. В день 1-го Мая, ще вчасним ввечерю робітники почали спішити на призначене місце. Лагідний і погідний вечір, веселий святковий настрій хвилювали працюючі маси. Всі очі і раді, що дочекалися свого Великого Свята, яке дав наші на знаволення з нікової неволі всім працоточним пониженим і поневоленим. Година 7.45 ввечерю. Кілька десятків робітників зайняли місця в льокалі і в глибокій задумі, з радістю читають маеве число "Робочого Народу". Інші говорять про всілякі робітничі справи, а ще інші оглядають портрети К. Маркса і Ф. Енгельса то-що. Парал, несподівано, до льокалу впадає сімох детективів і чеський переводчик під проводом домініяльного поліційного інспектора Фрейзера. Детективи кладаються до дверей, замикають їх і швидко стережуть. "Так, то ви тут зібралися, щобі робити революцію!" — говорять поліційний інспектор до зібраних. На це йому т. Чоповик у відповідь: "Ні, пане інспектор, це є спокійний мітинг, на котрім робітники зібралися святкувати день 1-го Мая. Тут нема жадної революції". Поліційний інспектор витягає з кишені першомайське число "Робочого Народу" і показує його зібраним робітникам. "Глядіть, тут в цій газеті є Николай Ленін і Карл Маркс. Тут знається до терору!" Тов. М. Чоповик: "Пане інспектор, між спокоем а терором є велика різниця". Поліційний інспектор більше нічого не відповідає а кожного з окрема питає за реєстраційною картою або, горюжакськими паперами. Хто вилегітимувється горюжакськими паперами, того віділяють на бік. До середини входить С. Васкан а вальцюю в руці. Поліційний інспектор кидается до нього і питає, чого прийшов та що має в вальці. Відтак видирає в нього вальцю, розриває її і висипає брошури на підлогу. Потім звертається до детективів: "Телефонуйте сейчас по "боги", арештуємо їх". За кілька хвилин приїжджають дві великі поліційні "боги" впрод до дверей. Між зібраними повстає замішання. Детективи кидаются до зібраних і по одному, кожного з особа, кидать до поліційної "боги". Арештовано разом 18 робітників. Не арештовано тільки тих, що мали горюжакські папери.

В поліційнім арешті.

На поліції позамикано по двох до особної келії, по чім списано протоколи і відобрано реєстраційні картки. Дня 2. мая до арештованих прийшов тов. М. Чоповик а адвокатом Гендерсоном, який закликав: "Не можу вас боронити, бо ціла ваша справа пішла перед воєнний суд". З цим і відійшов. Тов. М. Чоповик повідомив арештованих товаришів, що на "Бюлетені" описано, що на Рочестері дозволено 18 "Австрійців", які належать до організації "I.W.W." і хочуть спінити цілу індустрію в Канаді". Тов. Чоповик хотів дати хліба одному товаришові, але поліційний дозорець вивіз його за двері. Вийшов поліцій і дав приказ: "Виходіть і сідайте в "боги", поїдемо до ваших домів по робуче убрання". Коли заборано до мов робуче убрання, перевезено арештованих до тюрми на Ніколас стр.

В місцевій тюрмі.

Після приказів тюремної старшини "арештантів" були зобовязані розібратися від ніг до голови. По ревізі почалася екзамінація і найголовніше винищувано та затягнуто до державних книг, по чім кожного посаджено до окремої келії. При дальших питаннях державні урядники доказували арештованим, що вони скликають віча і розкидають летючки, на яких є ключі: "Долів а королем!" Долів а капіталізом!" Долів а милитарізом!" Коли ж арештованих відповідали, що вони не а організувалися, щобі скликатися разом і читати книжки, газети і т. п., щобі при помочи науки стати на вищий щабель освіти, а при помочи організації добитися кращого життя, то державні урядники скоро їм переривали і відповідали: "Но-но-но, тепер ми ведемо війну, було собі читати і організуватися в Австрії". Як звичайно, тюремні келії були досить замкнені і вогні, в яких легло було можна набратися різних хороб і наскомих. Келія ч. 19., до якої попав т. Гайдейчук, тодішній секретар відділу Укр. Соц. Дем. Партії в Оттаві, була так замкнена, що наскомі лаяли як муршани і гинати тіло так сильно, що про сон неможливо було й думати. Дня 3. мая, о год. 11-ій вночі дано приказ опустити келії і зійти на дозину. Коли ж арештовані айшли на дозину (в тюрмі), тоді заковало ланцями їх руки і при помочи шістьох детективів відпроваджено всіх шінайтнадцять а задільничий дозорець. З вісімнадцятьох арештованих увільнено тільки Васкана і одного інваліда, що не мав сил вдержатися на ногах.

В дорозі до обозу.

О год. 12-ій вночі ведажено всіх шінайтнадцятьох закованих до потягу, який за кільканайцять хвилин опустив Оттаву. В потягу арештовані то кували, то вокавали з наскомими. В неділю рано, то є на 5-го мая, в сам день християнського Великодня, в Порт Бей, дано приказ пересідати до нішого потягу, а що на потяг треба було чекати ще довгий час, так всіх 16-ох запроваджено на поліційну станцію до такої маленької кімнати, в якій було не більше місця, як на п'ять осіб. Тут подано нам по крумці хліба а сирупом. Тут же детектив звернувся до всіх арештованих такими гострими словами: "Сидіть тут тихо і будьте послухні, бо ми маємо право вас закованих вести аж до Капускейсінг, але ми бачимо, що ви є чесні люди, тому і уважаємо на вас".

В Капускейсінг, Онт.

Вечером 5-го мая, потяг прибув до Капускейсінг, де на нього ждали узброєні офіційри і жовіри. Всіх шінайтнадцятьох арештованих як яких алоцинів, під ретрими багнетами, відпроваджено до поліційної келії, де всіх розібрано і добре обшукано, по чім запроваджено їх до воєнного обозу між тисячі бідних і невинних, попорніх, високих, голодом і нуждою прибитих пролетарів. Шінайтнадцять арештованих на 1-го мая 1918 р. в Оттаві були: 1.) П. Гайдейчук, 2.) Н. Муцій, 3.) Г. Скрипичук, 4.) П. Шавлак, 5.) Я. Коханчук, 6.) Н. Карпенський, 7.) Я. Шпак, 8.) Йос. Цемний, 9.) П. Андрус, 10.) Н. Антонок, 11.) О. Сушецький, 12.) Ф. Мелік, 13.) Ф. Бибік, 14.) К. Матусяк, 15.) Я. Михайлюк, 16.) Л. Павел. Перші всім були дійсними членами відділу Укр. Соц. Дем. Партії в Оттаві, а решта були симпатиками робітничого руху, між ними навіть вірні католики, які нікого спільного не мали з робітничими радикальними організаціями. На волі знову при праці. Дня 1-го жовтня 1919 року п'ятнадцятьох випущено на волю в Канаді, а одного, баптиста, який не хотів остати в Канаді, відставлено до старого краю. Рух робітничий в Оттаві віджив на ново ввечерю 1920 р. і розвивається дуже добре. За рахунок в Оттаві існує Відділ У.С.Р.П.К., а також Відділ Стів. Укр. Роб. Дім. Дня 28. марта 1923 р. оттавські товариші купили свій власний робітничий дім. Арештовання 1918 р. не спінити робітничого руху, вони тільки загартували а організовані робітничий і заставили тисячі спільних думати, читати і вступати в а організовані робітничі ради, щобі разом спільними силами перетворити на країну цей перестарілий, для людства нездійснений капіталістично-жандармський лад. Ів. Гнида.

ПЕРШИЙ МАЙ 1919 РОКУ В ОБОЗІ ПОЛОНЕНИХ В КАПУСКЕЙСІНГ, ОНТ.

Дніє. Цілий обоз спить твердим сном. Навколо обведеного подвійним дротом обозу, жовіри з наладованими карабінами з острими багнетами повнять службу. В віддаленню кільканайцятьох кроків обоз оточений рікою, що вється півоколом, а даьше, простягаються, що і оком не обіймеш, великі простори буйних і диких лісів, в яких ще і людська нога не була. На це на щастя найшлася радіа. Вчора прислали товариші з Солт Ст. Мері пакунок з хлібом і до хліба. Це підкріпило нас, та ще й т. Ковалішиному дещо передала. Тов. Ковалішин був тоді на острові. Разом з ним було і кількох оттавських товаришів, які не могли взяти участі в святі разом з нами. До того а дістав листа і з Вінніпегу, з якогось довідався, що товариші незадовго знову пришлють пакунок, щобі покріпити наші сили. О год. 9.45 рано "галя" була наповнена обозовцями. Комітет, що склався з німецьких і українських товаришів попросив обозовців в обох мовах, щобі затримали як найбільший спокій і порядок, бо яка небудь необережність може довести до арештування і ще гірших наслідків. Військо і поліція стерегли пильно кожного нашого руху, про що доносили сейчас офіційерській старшині. Заграла музика і звук пролетарського гимну влив в серця невольників визвольні надії, пригадав минуле і закликав до дальшої боротьби за визволення-протаріату. Комітет покликав одного товариша з німецьких моряків, який в коротці говорив про значіння пролетарського свята. Другим бесідником був я. Ні святого того, ні тих нещасних моїх товаришів невольників, що бачив я тоді перед собою ніколи не забуду. Відтак говорив в німецькій мові тов. Еберт, арештований в Торонто за радикальну пропаганду. Він говорив про казіну будову. Сильні вони, напружені, протесті. Вимагають ще більшої сили. Дивлюся на них, прямялюся. До жил напильна нова залізнична кров". Я ще більше вірив. Ось ростуть мені рамена аї стали, руки непомірно дужі. Я вірив а залізним будови. Підношуся. Раменами розсаджую вязанні, горішні бальки, дах. Ноги мої ще на землі, але голова над дахом. Ще трачу відіхн серед тих надлодських зусиль, а вже клячу: — Прощу о голосі Товариші, прошу о голосі! Залізний гомін проковтує мої слова, в ожиданню дружити ціла будівля. Підношуся ще вище, рівняюся з компаніями. Не казку, не промову, тільки це залізне скажу слово: — Побідимо! А. Гасніца.

Вже ранним ранком великий червоний п'якат був вишеним на стіні з написом: "Перший Май". Це вчора фахові робітники заповили, що в день 1-го Мая не підуть до роботи. На 1-го Мая, на розсак обозової старшини пішло тільки дві партії до роботи: різати дрова і направляти дорозу. Між обозовцями веселий настрій. Кожний дається взяти участь в святі, тільки дрийн погана, лизуни, бігачуть крадькома до поліційної брами і передають, що думают робити невольники-робітники. Тов. Книзевич повідомив мене, що вирішено, аби я промовляв до зібраних. А тут від того "сидання" і собака не годна-б гавкати.

Занеписи мої з того дня в Капускейсінг кінчаються так: "Небо покрялося чорними хмарами. Доц росить і день проминув в смутку, невесело. Вночі почав падати сніг. Хляпанна. Яксь тут повисла над обозом. Хочеться ще жити на воці, на світі". І нині ми теж клячемо: Нехай живе воля! Нехай живе свято праці — Перший Май! Нехай живе комуністичний світ! Іван Гнида.

З РОБІТНИЧИХ ПОЕЗІЙ.

Фабричні сирени. Коли гудуть над ранком сирени на робітничих передмістях — не є це зовсім заклик до ярма неволі. Це пісня майбутнього. Давним працотвали ми в нужденних вартатах і починали працю в різних годинах ранку. А тепер, в осмії годині вранці, сирени зовуть цілі міліони. Тепер починаємо разом у тій самій хвилині. В тій самій хвилині міліони людей беруть молоти в руки. Перші наші удари гремлять разом. Про віщо співають сирени? Це ранній гимн обідняня! Ростемо з заліза. Глядіть! — Струє серед них: вярстатів, молотів, ковальських огнищ і серед соток товаришів. Надімною кований, залізний безмір. З обоків підойми, прикутні. На десять сажнів підіймаються в гору. З обок сторін згинаються. Лучаться вязанні під скеленим і — значе спина веліта — піддержують цілу залізну будову. Сильні вони, напружені, протесті. Вимагають ще більшої сили. Дивлюся на них, прямялюся. До жил напильна нова залізнична кров". Я ще більше вірив. Ось ростуть мені рамена аї стали, руки непомірно дужі. Я вірив а залізним будови. Підношуся. Раменами розсаджую вязанні, горішні бальки, дах. Ноги мої ще на землі, але голова над дахом. Ще трачу відіхн серед тих надлодських зусиль, а вже клячу: — Прощу о голосі Товариші, прошу о голосі! Залізний гомін проковтує мої слова, в ожиданню дружити ціла будівля. Підношуся ще вище, рівняюся з компаніями. Не казку, не промову, тільки це залізне скажу слово: — Побідимо! А. Гасніца.

РУЇНИ.

Урвищем спускається до річки гора. Річка на весні й удітку шумавна й бистра, з року-рік піднімає коріння прибережних верб та осокорів. Тепер вона лежить мертва, закута кригою, засипана снігом і жде весни, що розбудить її. Села не видно. Воно лежить у глибокому яру. Видно тільки, як над яром піднімаються волохаті стовбури диму, пахне паленою соломомою, та иноді доноситься уривки салів, скрипіння журавля над крипицею і мляве гавкання собак. Ми з лісником Михайлом деремося на гору по вузькій стежці. Нам що хвилин приходить хопатися за гниля, щоб не скотитися у низ. Через пів години такого драпання добіраємося на верх. Ще кілька кроків і ми на широкій галлявині. Прекрасний вид звідси. Село видно як на долоні. Воно розбіглося по яру, а по-де-куди до воно, качучи словами побіг-сучасника, прямо "ауляється" по галлявкам кручам. Заморожені дерева навколо. Доляна, а за дольною сосновий бір. А далі сніг-сніг без кінця

краю біліють. Біла рівнина, що злегка хвилюється і губиться в чуть-чуть синьо-тм'яній далечині. — Тут квітник був, — перериває мене захоплення Михайло, обводючи очима галлявину. — Покійна пані все було тут на ослончику сидить, книжку читає, а річку дивиться, а коло неї дві собачки граються. А он там панський дім стояв... Я сліdkую за Михайловою рукою і нічого не бачу. Тільки й усього, що високі замети, пішкото кущів, що тільки верхівками стирнуть зпід снігу та да зруйновані димарі. О-це й усе. — У вісімнадцятому році при Денікінові згорів. Діло було так. Заночували тут козаки, душ з 20 з двома офіцерами. А у наших дядьків з ними ще старі, за 1905 рік, рахунки були. Вночі налетіли партизани, все село підняли. Оточили сад будинок. Так нікого й не видіустили. Всі лягли тут. Старі діди стояли, дивилися, хрестині і казали: — "Сава тобі, боже, що не пропала марно наша кров і наші сльози"... Облячця у Михайла при цьому просякло. Очевидно, і він при цьому був. Я уявив собі темну осінино ніч, величезне огнище, в яким палав старий панський дім, збудований ще руками кріпаків, біганину серед полум'я, залертих людей, стріляючих партизанів, що ботами зустрічали тих, які хотіли вископити, побожних дідав, що дякували "свому" богові за помсту своєю і за своїх дітей... По коліна в снігу Михайло веде далі. — От місце, — казує він, — де наших мужиків за бунт 1905 р. козаки нагаями прапи. А там, — він указав на замети, де колись був панський будинок, — стояв губернатор з паном і дивилися на це. Ввечерю козаки уздали до себе двайцять дівчат. А на ранок одна з них повисілася, а дві утопились. Михайло оповідає про це спокійно. Це був лише епізод в борні і більше нічого. Я сам уявлю доповнював собі картинку. — Золотий осінній день, — це було якраз у осени, — широкі квітник, усіяний ріжкоколюровими астрами, десь у глибокій кімнат сама пані і вона тоді теж була тут) з двома собачками. Поргери й козики заглушили всі зовнішні звуки. Вона могла спокійно

знав, як і молитися, за добру паню і розсказував усім, що його Василько нічим не уступити панам і навіть за одним десятиком з ними обідає. Через сто років Василь зовсім повернувся до рідного села і став в ньому за вчитель. А потім узяв (такий був невдачливий) і підняв "бунт". Цілий тиждень козаки не могли узяти село. Двайцять найбільше сміливих було продерлися у село, але всі до одного були порубані косами. А коли село взяли, то пораненого Василя принесли до панського парку, і без суда, на очах пана, всієї челяді і діда Захарка, поставили під дубом і розстріляли. Дуб з того часу почав усихати, бо став "проклятим", як казали селяне. А на другий день у кабінеті пана знайшли бомбу. Вирішили, що то зробив дід Захарко і узяли його до міста, і більше вже його ніхто не бачив. Де він подівся, що з ним зробили, ніхто не знав. Одні казали, що до Сибіру його зазнали, а другі (така була у селі чутка), що у тюрмі замучили. — Були діла, — промовив Михайло, ніби ставлячи крапку над якимись своїми власними думками. Так-так, були діла. Хто тільки розскаже про них, хто не

дасть їм розвітяться у пам'яті людській. — Трицять молодих хлопців було у нас в бойовій дружині уже перед війною. Хлопці, як один, — орли. А ще були з нами два лікарі, три поштовики, п'ять учителів. Прямо за кордону листи получали. А штаб у маєтку. Скільки тут у парку і досі гниє негалеяної літератури! Ходить, я вам покажу одну із схованок. За кушами бузку видно було низький підмурок. — Тут панські льохи були. Там такі є ходи, що виходять, як кажуть, аж до річки. Була тут покоївка Маруса, така бо-юва жінка, сюди всяку всячину ховала, — книжки, зброю, порох, газети. А літературу як возили. У пана за фурмана був Кузьма Бендик, його ще торік бандити через вікно забили. Так він, бувало, везе пана з міста, а у фаетон під нього підсуне паків зо дві літератури гаразд. Ну кому прийде в голову шукати у пана... — А де ж тепер ті учителі та лікарі, що колись були з вами? — Е, тепер вони зовсім не ті стали. Кажуть, що ми зовсім не такої революції ждали. Це вони, значить, проти більшовиків. А де-хто з них забуржуазився дуже. А народ за більшовиками пішов. При гетьма-

нові з нашого села 130 партизанів у ліс пішло. На Денікіну у Червону Армію 300 душ стало... — А чому ви, Михайло, не член партії? Михайло трохі зніяковів. — Та хто його знає. Не знаю, як вам це і пояснити. Перших ми всі себе рахували за більшовиків. Що більшовик, що комуніст все одно було. А як стали квітки видавати, то мало хто мав їх. А до того й ніколи було, — то партизанів, то у Червоної Армії служив, та так якось і не вступив. — Ми вийшли на широку алею. Потім повернули ліворуч і другою крутою стежкою стали спускатися у яр і за кілька хвилин скотилися прямо перед райкомкомом. Коло рундука у повітрі полоскались два червоні прапорці. А в середній гуділа селянська конференція, що зібрана представників 20 сел, що будують тепер нове життя на руїнах старого поміщицького ладу, бувшої сваволі і неволі. Там, на горі, руїна панського палацу, тут, внизу міцна селянська сила, що переборла віковий гніт. П. Л. а.

Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті!"

КАРЛ МАРКС.

Карл Маркс був одним з найбільших геніїв людської думки. Але він відрізнявся від усіх попередніх філософів світу тим, що обернув науку на боєвий струмент, на гостру дугу і ідейну зброю для перетворення світу.

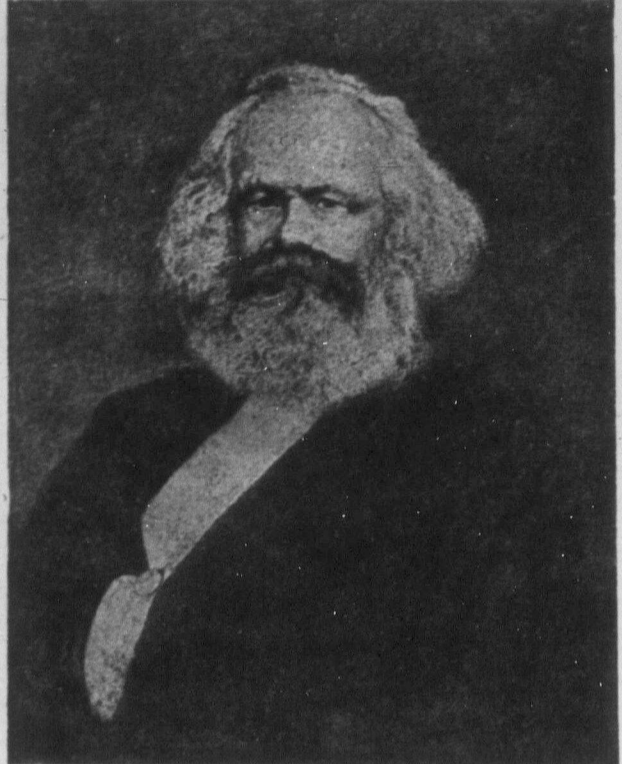
"Досі філософи тільки глумили світ, — пише Маркс в одному листі, — а вся справа в тому, щоб перетворити його". Цій справі перетворення світу Маркс присвятив все своє життя, всі свої велетенські інтелектуальні й духовні сили. Він був справжнім революціонером душою з бойовим палким темпераментом, що не знав спокою.

Ідеї суперечності, що супроводять капіталістичний засіб виробництва, і які зникнуть тільки тоді, коли зникне капіталістичний засіб виробництва.

Отже, Маркс поклав науковий фундамент під соціалізм. В цьому й полягає його величезна роль.

Соціалізм перестав бути тільки вірою, добрим побажанням і мрією, якої не можна здійснити в житті. Соціалізм став науково доведеним етапом на шляху соціально-економічного розвитку суспільства, до якого ми все більше й більше наближаємося.

Але Маркс не обмежився ви-

КАРЛ МАРКС
уродився 5. мая 1818; помер 14. марта 1883 р.

а жадев діла, чинности й акції. Осє ці основні риси бойового Маркса й довело його це юнаком до молоді суспільної класи, до пролетаріату, в якому він знайшов найсприятливіший ґрунт для своїх колосальних духовних сил. З своєю геніальною проникливістю й революційним чуттям він зрозумів, що саме цей молодий пролетаріат й заклав історію зробити чудо перетворення й відродження світу.

Своім головним завданням Маркс мав розбурхати до життя й відкрити неочайні куток духовної енергії й волі до боротьби, який закладено в робітничій класі. Поперше, він доміг пролетаріату зрозуміти себе, як історичну суспільну класу зі своєю особливою ідеологією, зі своїми певними завданнями й інтересами. У всій своїй науковій і ідейно-революційній діяльності Маркс відкрив пролетаріату очі на його велику соціальну роль в процесі виробництва й на ту грандіозну історичну місію, яку історія покладає на нього. Він першим сполучив робітничий рух і соціалізм. Він довів, що новий соціалістичний лад можна здійснити тільки в наслідок довготривалої боротьби пролетаріату за своє звільнення від експлуатації й припинення з боку пануючих класів.

В творах Маркса соціалізм вперше звелено було з фантастичної й утопічної вісочки на реальний ґрунт історичної дійсности. Пролетаріат було вперше навано історичним носителем і провідником соціалістичного устрою в житті. Класову боротьбу пролетаріату у всіх її формах було проголошено єдиним шляхом і засобом здійснити кінцеві цілі соціалізму.

Найґрунтовнішою працею Маркса є його "Капітал". В цьому творі Маркс дав геніальний аналіз капіталістичного способу виробництва й тих суспільних виробничих відносин, в яких окремі класи сучасного суспільства стоять одна до одної. На підставі цього аналізу Маркс довів, що дальший розвиток виробничих сил сучасного суспільства неухильно приведе до соціалістичних форм виробництва.

З властивою йому глибиною розуму Маркс викрив всі соці-

альні суперечности, що супроводять капіталістичний засіб виробництва, і які зникнуть тільки тоді, коли зникне капіталістичний засіб виробництва.

Отже, Маркс поклав науковий фундамент під соціалізм. В цьому й полягає його величезна роль.

Соціалізм перестав бути тільки вірою, добрим побажанням і мрією, якої не можна здійснити в житті. Соціалізм став науково доведеним етапом на шляху соціально-економічного розвитку суспільства, до якого ми все більше й більше наближаємося.

Але Маркс не обмежився ви-

вченням тільки самого капіталістичного способу виробництва, самого тільки сучасного буржуазно-капіталістичного устрою. Він взявся до вивчення всієї людської історії, до дослідження головних факторів соціального життя, що полягають у визначенні матеріальних благ для задоволення людських потреб.

Найкоротший і стислий зміст своїх головних поглядів на людську історію Маркс разом з своїм найближчим другом і товаришем по боротьбі Енгельсом дав в "Комуністичному Маніфесті". В цій книжці особливо яскраво висловлено головний принцип марксової історичної концепції, що "вся історія людства досі була історією боротьби класів". В коротких і стислих формулюваннях "Комуністичний Маніфест" прикладає їм головну думку до всіх минулих епох людської історії.

В сучаснім суспільстві пролетаріат є найпередовішою й найпрогресивнішою класою, що провадить свою класову боротьбу з старими пануючими класами з метою запровадити нове соціалістичне суспільство, при якому зникне великий поділ людей на класи.

"Комуністичний Маніфест" закінчується великим бойовим закликком: "Пролетарі всіх країн, єднатесь!", що став символом боротьби й інтернаціональної солідарности світового пролетаріату-борця.

Ця маленька книжка стала біблією комунізму й є невичерпним резервуаром багаторості й бойової енергії для всіх організованих пролетарів світу.

Але найціннішим, що одержав світовий робітничий рух в спадщину від свого великого вчителя, — це його революційний діалектичний метод думання й чинности. Цей революційний діалектичний метод і допоміг борцві пролетаріату правильно аналізувати історичний шлях боротьби й йти певним твердим кроком до своєї майбутньої перемоги.

Три чверти віку тому Маркс намалював головні етапи історичного шляху молодого пролетаріату, що саме тоді почав організуватися, і провістив майбутній революційний бунт, що стають в наші дні реальним фактом живої дійсности.

А. Юдичкий.

Хай живе наша — — — — — — робітнича преса!

Хай живе тому, бо:
Вона є одиноким оборонцем інтересів українських працюючих мас в Канаді.
Вона є першою школою для робітника, фермера і робітнички.
Вона є і була духовним кормом для кожного робітника, фермера і робітнички.
Чим же може сьогодні українське робітництво і бідне фермерство обійтись без "Українських Робітничих Вістей" і "Робітнички"?
А оба видавництва необхідно забезпечити на літні місяці!
Обов'язком кожного читача "У.Р.В." і кожної читачки "Робітнички" постаратися, щоб газета і журнал находилися постійно в кожній робітничкій і фермерській родині.
Звертайте на це увагу своїм товаришам і товаришкам по праці. Зробіть їх передплатниками і передплатницями робітничої преси.
Бо коріння нашої сили — це преса.
Бо робітнича преса відкриває очі темним і вказує дорогу, по якій йти працюючим до визволення з під капіталістичного ярма.
Докладайте всіх сил, щоби ані один робітник і бідний фермер, ані одна робітничка не затроювали себе брехнями, які подає чорносотенна преса.
Кожний новий передплатник і передплатниця робітничої преси, це нові сили в наших рядах.
До праці товаришу і товаришко!
Хай живе наша робітничка преса!
Хай живуть нові здобутки наші!
Ділом докажім нашу силу і свідомість!

З НАУКИ К. МАРКСА.

Соціалізм перестав бути утопією; він став бойовим ґаслом визволення людства.

Робітничий клас поставив на місце буржуазного ладу таку асоціацію, що виключає класи і їх суперечки.

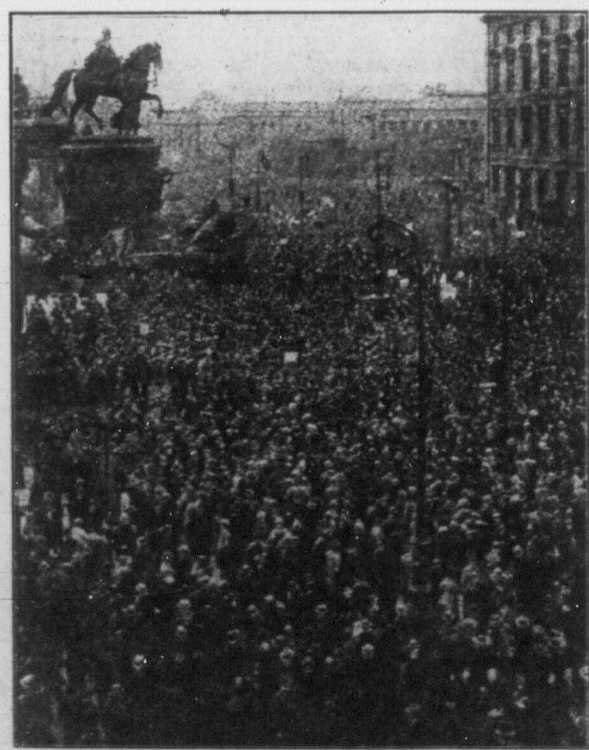
Першим кроком у робітничій революції являється перетворення пролетаріату в пануючу класу.

Наємна праця це готова, міщанська організація праці. Без неї нема капіталу, нема буржуазії, нема міщанського суспільства.

З праці, з боротьби за існування, зі стремління людини запанувати над природою — виникають усі людські уявлення про чоловіка і про світ, усє те, що називаємо правдою.

Ніяке революційне повстання, хоч би його мета й як далеко видавалася від класової боротьби, не може вдатися, доки не переможе революційна робітничка класу.

Пролетаріат, найнища верста сучасного суспільства, не може піднятися, не може випроститися, не висадивши в повітря всі надбудови верств, що складають офіційну суспільність; він не може визволитися, не визволивши заразом усєї людськости.

Першомаяська демонстрація в Берліні.

З НАУКИ Н. ЛЕНІНА.

Трикий мир буде лише наслідком перемоги соціалізму. Лише тоді, як пролетаріат і бідніше селянство зуміють знайти в собі досить свідомости, ідейности, завязитости, — перемога соціалістичної революції буде забезпечена.

Можна перемогти! Лише в тому випадкові, якщо пролетаріат зможе здійснити свою диктатуру, як найбільше величаву, організовану й моральну силу працюючих, а в тому числі й працюючих не пролетарських мас.

У капіталістичному громадянстві підчас великого загострення класової боротьби не може бути ніякого середнього, крім диктатури буржуазії або диктатури пролетаріату.

Радянська організація держави є прирвовлена до керуючої ролі пролетаріату, як класи найбільше сконцентрованої та освіченої капіталістичної рух тимчасовою тодішніми і Ленін використав цю короточасну перерву для суто-наукової роботи.

Крім двох зазначених великих праць воєн реніу Леніна, сьогоського писання, всі його літературно-наукові праці, що містяться тепер в десятках томів, всі вони пройняті революційною практикою. Вони всі пройняті бойовою чинністю, активністю боротьби. Але це не зменшує їхнього наукового й теоретичного значення, а навпаки, надає їм особливого колориту й характеру. Ці властивости і складають суть ленінізму, як особливої концепції світовідчуття методами революційної чинности.

Ленінізм являв і проявляв всєю революційною суттю марксові, але він є не лише "продовження марксові", на якому він будується, — як на фундаменті, а він є самостійним розвитком, виявленням марксові, виявленням всіх революційних потенцій і підвалин, що полягали й таїлися в марксові. Ленінізм, коли так можна сказати, є другим доповненням і поглибленням виданням марксові.

Вже на початку своєї зародження за підвалину своєї філософії марксові узяв принцип революційної боротьби і бойової активности. Знаменита марксовська теза про Фейербаха, що "філософи досі тільки глумачили світ, а справа в тому, щоб його перетворити" є найголовнішою підвалиною в

ОСНОВИ ЛЕНІНІЗМУ.

(Суть Ленінізму як бойової філософії чинности.)

В післяслів'ї до книжки "Держава і революція" Ленін пише, що останній розділ цієї книжки він повинен був присвятити досвіді російських революцій 1905 і 1917 р.

Але крім заголовку він не встиг написати жадного рядка: на перешкоді став жовтневий переворот. І Ленін зауважує з цього приводу: "Такі перешкоди можна тільки радити. Приємніше і корисніше досвід революції проробкувати, чим про нього писати".

"Приємніше і корисніше проробкувати досвід революції, ніж написати про нього" — в цих

марксовській концепції. Але соціально-економічні умови часу Маркса, продукційні сили суспільства, в згоді з цією-ж концепцією, ще не достигли тоді не дозволили Марксові, цьому борцві з повсякчасним полум'ям в грудях, безпосередньо вдатися до негайного практичного здійснення перетворення капіталістичного світу на соціалістичний. Маркс тому і вважав тільки до теоретичного розроблення й до наукового підготування загального плану цього майбутнього перетворення, він наперед намалював загальну схе-

НИКОЛАЙ ЛЕНІН (ВОЛОДИМИР ІЛІЧ УЛЯНОВ)
уродився 10. квітня 1870; помер 21. січня 1924 р.

марксовській концепції. Але соціально-економічні умови часу Маркса, продукційні сили суспільства, в згоді з цією-ж концепцією, ще не достигли тоді не дозволили Марксові, цьому борцві з повсякчасним полум'ям в грудях, безпосередньо вдатися до негайного практичного здійснення перетворення капіталістичного світу на соціалістичний. Маркс тому і вважав тільки до теоретичного розроблення й до наукового підготування загального плану цього майбутнього перетворення, він наперед намалював загальну схе-

му розвитку соціалістичної революції і провістив її історичну неминучість, яку можна довести також і науково. Маркс страшенно гнівлив брак революційного діла. Його бурхлива, палка натура жадала бойової роботи відбуватися під диктовку практичного революційного діла. В цьому безпосередньому зв'язку з революційною практикою полягає найхарактерніша риса Леніна і як теоретика і як вченого. Найбільші свої праці він писав в період між одним революційним ділом і другим. Так, наприклад, "Говориток капіталізму в Росії" він написав у другій половині 90-их років на засланих. Другу свою велику працю про емпірио-критицизм він написав у 1908 році в період-тяжкої реакції, що почалася в Росії після революції 1905 р. Практичний революційний рух тимчасово тоді припинився і Ленін використав цю короточасну перерву для суто-наукової роботи.

Великий провін-революційної ініціативи й активності знаходив в Марксові свого палкого прихильника й оборонця. Цікаво що до цього те почуття величезної поваги й шановання, що його виявив Маркс до Паризької Комуні, до цього першого прообразу робітничого уряду. Не зважаючи на її передчасність і на її Ті хибі, що звідси випливали і які спричинилися до її загибелі, Маркс у всьє час млідувався нею, як першою хай і кволюю спробою революційного пролетаріату захопити владу, щоб перетворити світ. Він в ній вбачав першу пробу практичного здійснення історичного шляху, що його він наперед вже намалював.

Але з усєю своєю могутньою революційною волею, з усєм своїм палким темпераментом Маркс не міг переступити межі історично-можливого й не гайно здійснити свої заповітні мрії.

То, чого не судилося здійснити Марксові, то припало на долю В. І. Леніна. Він вийшов на історичну арену, коли капіталістичний засіб виробництва вже досягав свого апогею, коли капіталістична суспільна формація стала тісною для дальшого розвитку, продукційних сил. З другого боку, пролетаріат за допомогою теоретичних зусиль Маркса встиг організуватися в нову історичну силу, якій припадало виконувати нову соціалістичну суспільну формацію. Марксові дістав можливість виконати своє історичне завдання, себ-то стати бойовою філософією чинности, за допомогою якої бореться пролетаріат безпосередньо виз-

метод до практичного перетворення світу.

Нові історичні умови, що створилися в перше десятиріччя нашого віку, але які особливо ускладнили імперіалістична світова війна 1914 року, ці історичні умови висували цілу шаку конкретних історичних завдань, на які треба було дати вирази і певні відповіді. З усєю своєю геніальною проникливістю в майбутне Маркс не міг передбачити детально-конкретних історичних завдань, що їх повинен був вирішити пролетаріат в своїй "останньому і рішучому бою". Потрібно було нового генія, такокого ж могутнього як і Маркс, щоб цей геній зумів опанувати стихійним процесом, арозуміти процес перетворення світу, що мав відбуватися і надати йому сталості й закінченості форми.

Таким саме генієм і був В. І. Ленін. Ніхто інший не зумів так як він пройтися революційним духом марксові, так глибоко пройти суть революційно-діалектичного методу і втиснути і так кучино скористуватися ним, вирішуючи практичні конкретно-історичні завдання. Осє що то перевірку бойових засад марксові на реальному досвіді революційної практики ми і знемо ленінізмом.

Головне завдання ленінізму полягає в тому, щоб абрати до єдиної стройної системи розроблені в окремих працях основні принципи Ленінського підходу до теоретичного й практичного вирішення певних революційно-історичних проблем.

Коли оглядаєш ленінську духовну спадщину, коли підеш до зупинки ленінської наукової й практичної роботи — вражає одне з'являє: великий практик і тактик світового пролетарського руху — Ленін ма не абияку гнучкість розуму і еластичність думання, що особливо виявилось в цілій низці геніальних і надто вдатних маневрів останніх років. Але всі ці теоретичні маневри було проійнято гранітністю монолітної науково-практичної філософської концепції. Кожний окремішній крок руху, кожну окрему думку й засаду звязано і оцінено з погляду цієї монолітної філософської концепції.

А. Юдичкий.

З НАУКИ Н. ЛЕНІНА.

Марксизм є знущення класу. Це значить знущити ріжницю між робітниками й селянами. Селянство опинилось у такому становищі, що з одного боку — це працюючі, які столять були в ярмі поміщиків і капіталістів та яких пролетарська революція визволила з цього ярма, з другого — це дрібні власники. Наршою метою є знущення класою, щоб йр-дого завлязались робітники й селяне, до той пори соціалізм залишиться нездійсненим.

Ми можемо й мусимо будувати соціалізм не з фантастичного і не зі спеціально нами створеного людського матеріалу, а з того, який залишив нам у спадщину капіталізм.

Досвід переможної диктатури пролетаріату наочно показав усім тим, хто не вміє думати, що одною з основних умов перемоги над буржуазією є централізація і найсуворіша дисципліна пролетаріату.

Кожний класово свідомий робітник повинен передплачувати і читати робітничу газету

THE WORKER

Офіційний орган Робітничої Партії Канади.

Передплата на рік вичисить \$2.00, на піврік \$1.00. Зашліть передплату таки ше нині!

Адреса:
THE WORKER,
Room 301, Tyrrell Bldg,
85 King St., East,
Toronto, Ont.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n, Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Стіваришени "Українських Робітничих Вістей". Передплата на рік \$4.00

Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ВСЕСВІТНЕ СВЯТО ПРОЛЕТАРІАТУ.

Перший Май — всесвітнє свято пролетаріату. Святкують його пролетарі всіх країн цілого світа.

Перший Май — нове свято. Не було його між старими святами, ні між тими, що оповиті тумом фантазії і вірувань давніх-предавних віків, ні між тими, що встановлені для вшанування слави насильства і гнобителей.

Перший Май святкують оце пролетарі всего трійцять п'яти раз. Перший раз святкували його в 1890 році. Скромно. Несміло. Нині пролетарське свято — це величава маніфестація розвинутої сили молодого класу пролетаріату. Це визволення старому світові старих свят.

Перший Май — не звичайне свято. Це свято протесту гноблених і виснажених трудових мас проти гнобителей і виснажувачів. Це свято боротьби пролетаріату за знищення гнєту і виснагу.

Перший Май — свято успіхів і перемог пролетаріату. Свято підраунку і скріплення пролетарських сил для дальшої боротьби за визволення з капіталістичної неволі.

Перший Май — свято пролетарського самопізнання і об'єднання.

Перший Май — свято міжнародної солідарності трудових мас цілого світа.

Перший Май — свято пролетарського весня. Свято надії на перемогу і нове, свободне і радісне життя.

Перший Май — всесвітнє свято пролетаріату.

В грудні 1888 року Американська Федерация Праці на своєму конгресі в Сент Луїс ухвалила маніфестацію на 1. мая за 8-годинним днем праці для всіх робітників.

Ця маніфестація відбулася і зробила велике враження на робітничі організації всіх країн.

14. липня 1889 р. відкрився в Парижі перший міжнародний соціалістичний конгрес, який скликала федерация робітничо-соціалістів Франції. Він тривав аж до 21. липня. Цей конгрес, на якому засновано II. Інтернаціонал, дав почин енергійному робітничому рухові в Західній Європі і Америці. Серед інших важких постанов ухвалено міжнародну робітничу демонстрацію в день Першого Мая.

В 1890 році відбулася перша демонстрація робітників згідно з ухвалою конгресу.

Очевидці оповідають, що цей день, був великим днем, коли після комуні, нарішті, вперше робітничі демонстрували на вулицях столиці, в фабричних і заводських центрах, однодушно поставивши буржуазії і капіталістам цілого світа догадання зменшення дня праці до 8. годин.

Міжнародний робітничий конгрес, який відбувся в Бруксві в 1891 році, потвердив ухвалу парижського конгресу і розвинув в своїй резолюції значіння міжнародного виступу пролетаріату:

"Міжнародне свято Першого Мая є присвячене одночасно принципів 8-годинного дня праці, регламентації праці і міжнародному зміцненню пролетаріату в його стремленні установити мир між народами".

Як бачимо, тут вперше висловлюється два нові догадання пролетаріату. Перше — регламентація праці і друге — демонстрація проти війни, за мир народів. Для це більшого закріплення цієї демонстрації, бруксвельський конгрес ухвалив:

1. Єдну демонстрацію для робітників всіх країн.

2. Демонстрацію цю призначається на день Першого Мая.

3. Пропонується заперестання праці там, де це можливо.

Так болязо підходив до діяльності робітничої класи міжнародний конгрес в 1891 році. Він не рішався викликати робітничу класу на страйк в день Першого Мая, а тільки пропонував заперестання праці там, де це можливо.

В 1893 р. на третьому міжнародному конгресі в Ціріху передано вже більш рішучі догадання заперестання праці в день Першого Мая.

"Соціал-демократи кожної країни — говорилось в ухвалі — зобов'язані робити все можливе для дієсного заперестання праці і поширення всякої спроби, зробленої в цім напрямі ріжними місцевими організаціями."

Цей конгрес надав святкуванню Першого Мая глибокий зміст. Він говорив:

"Маніфестація Першого Мая за 8-годинний день праці повинна одночасно спонукувати до акції могутню волю робітничої класи і амціювати надію на зближення соціального перевороту і міжнародного мира".

Так поступено, під натиском обставин, третій конгрес надає святкуванню Першого Мая і політичний характер (клич за мир).

А конгрес в 1904 р., який відбувся в Амстердамі, ухвалив таке:

"Якнайрішучіше предкладаємо партійним соціал-демократичним робітничим організаціям і професійним союзам всіх країн цю року в день Першого Мая демонструвати в користь 8-годинного дня праці, здійснення класових догадань пролетаріату і загального мира. Найбільш актуальним засобом улаштування першомайської демонстрації є заперестання праці. Тому конгрес накладає обов'язок на всі пролетарські організації всіх країн — заперестати працю в день Першого Мая всюди, де це може бути виконано без шкоди для інтересів робітників".

Треба було аж цілих 15 літ вождам пролетаріату західної Європи, щоби нарешті рішиться візвати робітничу класу до безпосередньої акції і здійснювання демонстрації Першого Мая при помочі загальних однодневних страйків робітничої класи.

Рік за роком Перший Май зростає у своїй величавості і значінню. Зростала сила, сміливість і завзяття пролетарі-

ту. Зростали його догадання, які врешті перекинулись в боротьбу за владу.

Рік за роком Перший Май був святом щораз-більших здобутків і завойованих пролетаріату, щораз більшої загрози старому суспільному устроєві.

А в 1918 році в день Першого Мая пролетаріат цілого світа святкував вже першу перемогу над старим буржуазним світом. Пролетарська революція в Росії при кішці 1917 р. визволила трудове населення шесті частини світа з капіталістичної неволі.

За першою перемогою придуть другі. Пролетаріат здобуде цілий світ і буде святкувати свій Перший Май — свято остаточної перемоги.

ПЕРШИЙ МАЙ --- ЦЕ НАШ ВЕЛИКДЕНЬ.

Кожного року, на порозі весни, ми робітники й біді фармери святкуємо Перший Май. Святкуємо його, як вміємо і як можемо. Діло не в величності, не в пишності, а в ширості. Всі ми живемо в залізних обняттях капіталу, який всіми фібрами своєї брутальної душі ненавидить цей день, це свято працюючих. Ми про це знаємо і власне тому це свято в неволі капіталу виходить в нас ще більше торжественно. Бо день цей є виразником нашої певної надії на визволення, є нашим великоднем.

Перший май — це наше воскресення. Релігійні люде святкують воскресення Христа. Святкують з ріжними церемоніями, з кадилами, проповідями, а дома часто з воночю-убійчою самогонкою. А воскресення свідомих робітників й фармерів ріжняться від релігійного тим, що воно тверезе, повне пошани й віри не в легенди з туманих віків, а в це, що жде нас певно вперед. Шо-ж може бути сильнішим, чи віра в краще життя перед нами, чи віра в фантастичні казки-легенди, виторєні в давній давнині? Тверезий, розсудний розум людини певно погодиться на перше питання.

Свято працюючих Перший Май — ми називаємо нашим великоднем, нашим воскресенням. Воскресенням працюючих мас цілого світа до нового, рівного і справедливого життя. В цей день організоване, свідоме робітництво й фармерство в цілому світі — відкриває очі незрячим братам й сестрам, що блудять ще поза класовими організаціями і є звичайним погноєм для капіталізму. В цей великий день зростають скрізь робітничі й фармерські організовані ради. А зростають вони тому, що воскресають до нового життя, до боротьби за кращу свою долю. Найкраще цей день доказує силу й свідомість організованих працюючих мас і сила ця заставляє капіталістів цілого світа дрожати, заставляє погодитися з фактом, що годичні їх ненаситного, несправедливого й нахабного панування — пороховані.

Воскресення працюючих — Перший Май, обходить також й українське робітництво та фармерство по цілій Канаді. І всі сили організовані українських робітників, робітниць і фармерів повинні бути скеровані в один бік: зміцнення своїх рядів, поширення класової свідомості. Треба воскресити до нового організованого життя тих українських робітників, робітниць, фармерів а навіть фармерок, які до цього часу блудять ще одиноким і яких через їх невідомість використовують для своїх цілей ріжні п'явки-дуриствіти.

Обов'язком свідоміших робітників, робітниць і фармерів є відкривати очі тим товаришам й товаришкам, що може не з своєї вини дозволяють використовувати себе й свою працю несвоєвиним панкам і підпанкам. Нехай-же й вони воскреснуть до нового життя! Попрацюймо біля них, пояснім, докажім їм, що тільки в робітничих — класових організаціях найдуть вони правду і задовілля своїй змученій душі! Даймо нагоду їм зближитися до нас, пізнати істину правди, освідомитися. Першим кроком до такого освідомлення — це дійсно робітничий преса: "Українські Робітничі Вісті" і "Робітниця". Тому — ми всі повинні придбати як найбільше нових передплатників та передплатниць для нашої преси. Це наш святий обов'язок, це наш новий здобуток.

Хто-ж залишиться по заду? Хто не зрозуміє цієї важкої справи? Свідоме робітництво і фармерство певно скажуть, що — ніхто. А як ніхто — то всі, як один, до праці. До невиспущої — певної праці!

ЗА ЩО Я ЛЮБЛЮ "РОБІТНИЦЮ"

Товаришу читачу!

Читаючи наголовок, зверни увагу на знаки наведення, в які я взяв "Робітницю", а тоді матимеш змогу довідатися, про яку робітницю йде мова.

Воно нічого злого не було-б в тому, коли-б я писав за що я люблю робітницю просто без знаків наведення.

Кого-ж би я, як робітник, повинен любити — панянку? Та цур їй! Нема дурних... Були, та вже всі поженілися з панянками.

Але сьогодні я говорю за що я люблю "Робітницю", журнал, що видається два рази на місяць в Вінніпегу і є органом Секції Жінки-Робітниця.

Ось про яку "Робітницю" я нині говорю.

Про перше число "Робітниці" я вже й нічого не говорю. Нема вже його... Розійшлося.

Отже пощо хвалити те, чого вже не можна дістати? Розхвалюю — а тут нараз кількадесят передплатників в один голос:

"Висилайте нам перше число "Робітниці!"

І що-ж ти вишлеш, коли його вже нема? Ну, що?

А мене аж пече його похвалити! Бо я і пишу для того, щоб похвалити.

Знаю, що найдуться Рипинді, які закопирчивши губу скажуть: "Або, або... Циган своє за п'ят валить, а хвалить".

Таким Рипиндіям я відповідаю:

"Пек вам, ще й завийниця! Я хвалю те, що заслугоє на похвалу! А от ви кривобеді такі не маєте чим похвалитися! Хіба в видування брехонь та лайок на більшшків і взаїмним самооплюванням".

Беру я в руки 2-ге число "Робітниці" з 1. квітня 1924 р. Беру і навіть не отворяю, а дивлюся, вдивляюся в милій образ матері на окладниці! Дивлюся і очей своїх не могу, від неї відвести.

Мати - робітниця грудьми кормить свою дитину... Своєю? Хто знає, може й не свою. Може десь в діточому пріюті кормить дитину матері-зарібниці... може сироту... може кормить дитину підкинену бідою рабинею капіталістичного суспільства?

Але мені до цього нема діла! Вона кормить дитину. І передомною як сон прохочуть мої діточі літа... моя вистраждана мамуня. Ось я вже великий, вже мужчина, вибираюся в далеку Америку, а для своєї старенької матері я — дитина... Вона побивається за мною, плаче гіркими сльозами, яких не має навіть часу втерти.

"Ось, сину, ниточки, ось голка, а в тій коробочці гудзики... Це, як тобі в дорозі порветься одежина, або відірветься від сорочки гудзик"... А сама хвартушком крадькома втре сльози і знов бігає, клопочеться...

А через кілька років коро-

тенький лист з дому, — а в нім, наче між иншим, скромним до вядочки:

"Мати змерла. Вона дуже хотіла бачити тебе перед смертю".

І лишилось тільки ще більш любимо, ще більш дорогоє слово — мати.

І коли я дивлюся на образ матері в 2-ім числі "Робітниці" — я дивлюся, як на свою рідну матір, як на сестру, на дружину, на товаришку — як на матір людства, на матір моєї поневоленої, виснаженої, уполісраженої, безправної класи, на матір майбутнього величного вільного суспільства.

І за цей вже один образок я люблю "Робітницю".

Може ти, товаришу читачу, не любиш "Робітницю" так, як я люблю? Хіба ти не пережив того, що пережив я? Хіба твоя матір не пережила того, що моя?

Ні, якщо ти робітник, син поневоленої класи, то і твоя доля і доля твоєї матері однакові з моєю і моєї матері.

То-ж візьми ще раз в руки 2-ге число "Робітниці", а якщо не маєш його дома, то піди за ним, і вдивися в образ матері на його окладниці. Вичитай в тім образі те, що я вичитав і будуш його любити так, як люблю його я, а з ним і той журнал, який помістив той образ.

Коли-ж сам образ тобі не розповість всего, то розгорни журнал і на 9-й сторінці прочитай долу матері-зарібниці, долу матері своєї класи.

Перечитай, а перед тобою стане сумна доля тих матерей, чоловіків яких лише протягом цього року тисячі заспало, спалило на вуголь пекельним огнем в вуглевих копальнях в самих лише Злучених Державах.

А хіба-ж таке діється тільки в Злучених Державах і тільки в копальнях вугля? Це діється в фабриках, заводах, лісах, на залізницях... А заставився на хвілінку і пригадай світову війну! Скільки там полягло молодих здорових батьків, синів?...

І тисячі, мільони матерей о-сталися з своїм горем, з своїми болями, і обливаючи горячими сльозами своїм маленьких синів, співали над ними:

"Ой люлі, люлі, сину мій!"

І за ці всі болі, які розскрала передомною "Робітниця" — я люблю її.

Який же вихід з цього горя, з цих страждань? Невже-ж ми, сини поневоленої класи, повинні вічно скаржитися на свої болі і плакати над ними? Невже-ж наша вистраждана матір, виплекавши нас молоком рабині, сказала нам бути вічно похлими, покірними, вічно о-плакувати своє горе?

Ні, вона так не сказала! Якщо навіть сказала-б, то розуміюся до голосу матері, я прислухаюся до голосу свідомої матері. До голосу тої матері, котра зрозуміла положення жінки-рабині, котра старається вирватися з кайдан неволі і старається вирвати з них дітей своєї класи!

З мільйонів матерей-рабинь встає вже молода, велична по-стать матері, яка виховує вже не рабів, але завзятих-гордих борців. Молоко тої матері змі-шане з кровю, яку пролили її батьки, брати, мужі, сини, до-

буваючи багатства для горстки перобів і їх самців. І цим мо-локом вона плекає своїх дітей — мстників своєї класи —

"За кражу, за війну, за кров"...

А всім синам своєї класи ця молода, свідома матір несе во-лю, рівність, братерство.

Десь тої матері — велична ф-дея: стати матірню нового, вільного, безкласового суспільства.

Ви хочете бачити хоч на об-разку тую молодую матір? Я ві-рю, що хочете. То-ж погляньте на окладнику подвійного першомайського 3 — 4 числа журналу "Робітниця"! Погляньте на її вінок, на клічі, випса-ні на ленті, якою обведений ві-нок. Перечитайте клічі на цій ленті, а тоді ви збагнете ідеї

молодої матері, яка прийшла до нас в день пролетарської весни — 1. мая.

А всі ті клічі будуть ясними, зрозумілими для вас тоді, коли ви старанно перечитаєте ці-ле число журналу. Бо до всіх них ви-тїя найдете пояснення.

А перечитавши і зрозумівши, ви всею своєю душею по-любите цю молодую пролетар-ську матір, а з нею полюбите і той журнал, який помістив її образ.

Полубите його так, як люблю його я.

А полубивши — передпла-тите його самі і заохотите пе-редплатити свого сусіда, това-ришка, товаришку.

Той журнал називається "Ро-бітниця".

Мусій.

СЬОГОДНЯ ПЕРШИЙ МАЙ!

(До ілюстрації на першій сторінці.)

Сьогодні Перший Май! Чи чуєш друже мій? Робітнику руку подай! Ось шлях до волі твій!

Чи бачиш, перед нами Засяло сонце наше, Відкрив-же очі свої В це горде свято праці!

Бо за тобою п'ятма, Бо за тобою мла, Держить кайдани міцно Найбільша сатана.

Не чуєш, як скрегочуть, Як пиняться від злоби? Це наше свято праці Так мутить їхній розум.

Робітнику руку подай, Ось сонце перед нами, За сонцем блакиті неба Засіяне зіркамі!

Тернистим шляхом підем На зустріч нашій волі, В цей день нехай пропадуть Всі наші горя й болі.

В цей день ступаймо рівно Під такт пісень надії, В цей день всі об'єднаймося, У лави горді — смілі!

В цей день всі наші серця Як молотом б'ють в такт, В цей день ми нашу силу Поставимо, як факт.

Не оглядаймося дружє Десь поза себе взад, Бо клич луна по світі: "Вперед! Вперед! Вперед!"

Гей! Хто там з заду? Обжерливі божки! Що в п'ятмі закидають? Кайдани і ланци!

А в тих кайданах люде, Що темні ше на очі, Що йдуть ше проти брата, Що з днів ше роблять ночі.

Та в день оцей великий, Іх очі прозирають І сили робітничі Все більше підростають.

Кайдани серед ночі, Не вспіли вбити всіх, Вони для нас лиш школа, Що дасть нових борців.

Гордий-безсмертний дух По нині ще не вмер, На рівний шлях стає Робітник і фармер.

Сьогодні Перший Май! Чи чуєте ви такт? Гей сміло лиш ідіть, Вперед, а не назад!

Р. Зінчук.

Першомайська демонстрація в Москві.

К. Айсер.

МАЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ.

Різдво, Великдень і Зелений Святий запросили День Народження Короля і день святого Седана на дуже важну нараду. Обміркувалися справа охорони добрих старих богоугодних свят від злого зухвалої прибуду, що снів назватися святом самоциною, без поліційного дозволу і духовного благословення. Оскарженого привели на зібрання жандарми з закутими руками. Це був гарний дужий юнак з високою піднятою головою; свої ланцюги носив він з усміхом на устах, його очі світилися промінням завзятости. Він назвався святом Першого Мая і зовсім не був подібний до виногоро.

Різдво почало говорити смиренням, масеньким голоском: — Молодий мій друже! Навіщо порушуєш ти наш спокій? Дивися, мені майже два тисячі років, я маю великий досвід і мене шанують усі християнські народи. Королі і папи кланяються мені, і я виявляю однакову ласку і до багатих і до бідних; до того ж я глибоко проймаю душі і старих і малих. Хто-ж тобі, зайдоголово, дозволив уподоблятися до нас і наказувати всім народам святкувати тебе-і тобою втішатися? І яку величину, владою дозволену вість несеш нам ти, Перший Маю, з собою?

— Слава! — гукнув День Народження Короля і випив шклянку пива.

Перший Май відповів щиро: — Я оповіщаю мир народам!

Різдво голосно засміялося і крикнуло: — Це дійсно щось нове, дивно моє! Так мир народам споконвік оповіщаю! Невже ти, безбожнику, ніколи не чув: "Мир на землі і в людях благоволення"?

— Це я вчив на пам'ять ще в народній школі, — відповів Перший Май, — але те, що я вчив, здавалося мені безглудим. Пригадай мені хоч один рік твого панування, коли би народи не кидалися один на другого, задля твоєї честі, як дикі звірі. Войки, це-ж твоя улюблена забавка! Назви мені війну, якій ти стало на перешкоді, обвинство, яке ти відвернуло, ворожечу, що ти залагодило, і в такому разі я покірно зрікаюся свого молодого царства.

— Всеж таки... гм... я мушу вестися сказати... бурмотіло Різдво, але йому нічого не приходило на думку, тому воно солоденько тягло далі: — Мир не для цього світа. Я вливаю на душу і підготуюю її для того світа. На цьому-ж світі є національна честь, що прикаже вмирати за Бога, короля і батьківщину...

— Слава! — крикнув День Народження Короля і випив шклянку пива.

Різдво горлово дало: — Бачиш, ти не зрозуміло моєї суті. І я стою за мир се-

ред народів, але війна мусить існувати. "Вічний мир — сон та ще й поганий сон", сказав Мольтке, а він же був великим християнином.

— А я хочу, — сказав Перший Май, — в дійсності обезнати людство, хочу щоб всі люди працювали вкупі, боролися за свободу і знання та збільшували суму благ культури.

— Це безглузда! — сказало роздратоване Різдво. — Тільки збиваєш людей з пантелику. Коли ти нічого іншого не знаєш, то чорт тебе забере... чи то, вибач, я хотіло сказати, нехай Бог тебе благословить... Можеш ти ще щонебудь сказати, що виправдувало-б тебе?

Перший Май відповів: — Я оповіщаю рівність для всіх, що працюють.

— Старе-прастаре, — іронічно відповіло Різдво. — Це-ж моя головна робота! Я посилюю світ однаково як у халупи бідних, так і в палати багатих. І найбільший нуджар дістає моє благословення. Коли ти не можеш вишукати нічого іншого, то ти зайвий — за рівність завжди стою я.

— За таку рівність, — відповів Перший Май, — при якій біднота і діти бідноти серед злиднів і недостатків виготовляють тисячі блискучих річей на радість багатим та їхнім дітям?

— Так уже створено світ, — відповіло Різдво. — Перед Богом усі однакові, але на землі мусить існувати різниця між людьми. Невже ти цього не розумієш?

— Ні, — сказав Перший Май, — я щиро добираюся того, про що ви лише балакаєте; таке моє призначення: я хочу обновити людство!

— Обновили людство? — запитав Великдень, — ну, то для цього нічого тобі було з'являтися на землі! Про це ось уже тисячеліття дбаю я!

— Але-ж того, хто намагався обновити землю ви розпинаєте нині так само, як і з давніх давен, — сказав Перший Май.

— Бунтарі мусять бути покарані, — відповів Великдень. — Ви повинні коритися встановленій владі. Але проте я стою за воскресення людей... на небі.

— А я творю весну на землі! Серед грому і бурі утворюю я новий світ, — провадив своє дало Перший Май, — новий світ визволеної праці і визволеного духа.

— Дух? Дух? Це вже прохаю тебе залишити, — крикнув Зелений Святий. — Ти просто вкрав наші думки, а хочеш переконати людей, що оттак, з краденою прикрасою, ти маєш величнійший, шляхотніший вигляд, ніж ми окрадені. Я — свято Св. Духа.

— Але-ж ніщо не шкодило вам ушанувати дух у вязниці, — втрутився Перший Май. — Ви завжди мучили й катували його. Вільна думка завжди

була для вас страхом. А я подарував світові найважливіший винахід, на який тільки міг спромотитися людський дух.

— Хвалько! — крикнули з гнівом судді. — Все велике досягнуто своїм удосконаленням в нас самих. Ми винайшли найвище і найвеличнійше небо.

— А я винайшов землю! — громовим голосом крикнув Перший Май. — Землю, з якої ви зробили долину плачу. Я проповідую поневоленим, що земля — це сад, повний цвіту й пахощів; сад дає свої овочі однаково всім, хто старанно працює руками чи мозком. Я закликаю бідних, незелених до землі, до землі воли і частя.

Тоді заговорив день святого Седана.

— Доволи ми наслухалися твоїх бутарських промов. Для високих релігійних потреб християнам досить моїх товаришів — Різдва, Великдень та Зелених Свят. Ти-ж, крутиголово, не можеш дати нічого нового і ліпшого. Шкож до практичних і заразю ідеальних потреб сучасності — любови до трону, до вітара, до батьківщини і воцвіта, то ми обоє — День Народження Короля і я, — шлюком задовольняємо найширші вимоги такого характеру.

— Слава! — крикнув День Народження Короля і випив шклянку пива.

— Ми дбаємо перш за все, — говорив далі день святого Седана, — про практичні завдання сучасности, ми засновуємо військово-товариства і будуємо панцирні пароллави. І горе ворогові зовнішньому чи внутрішньому, коли він відважиться зачепити нашу честь, — ми озброєною рукою зітремо його з лиця землі! А ти, витрогоче, до чого здаєшся?

— Вісім годин праці написано на моєму прапорі, — відповів Перший Май!

— Вісім годин праці? Он що! Ти проповідуєш, значить, ледарство? Та це-ж знищення культури! Все мати й нічого не робити — ось твоя мораль! Пху, пху, та й це раз пху!

Схвальовані судді ледве могли вимовити слово. Вони без жадного ладу перениняли один одного, всі були дуже роздратовані.

Нарешті вони постановили: Перший Май виступив у тому, що незаконно присвоїв собі назву свята. За це він мусів бути поставлений коло стовпа на ганьбу, щоб народ глазував з цього злочинця, що не визнає ні божих, ні людських законів.

Поліція зараз же виконала присуд. Перший Май стояв міцно зв'язаний, коло ганьбного стовпа, а пятеро суддів закликали народ пократити, як належить, зухвалого злочинця.

Враз ганьбний стовп почав цвісти! Поміж оковами показалися червоні квіти і міццю, що з'являлася при зростанню, розірвали пута насильства. Здалека наблизився урочистий похід робітників і робітниць; діти весело оточили Перший Май, а він могутніми руками випростував звільнені тіло. Всі весело і сміливо пішли на зустріч весні. На суддів ніхто не звертав найменшої уваги і вони виплакували своє розчарування на грудях жандарма, що був єдиною істотою, яка їм співчувала.

ЗАВДАННЯ ПЯТОГО КОНГРЕСУ КОМІНТЕРНУ.

(З розмови з генеральним секретарем Комінтерну тов. Коаларовим.)

Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу скликається в надзвичайно важний момент, коли ми повинні як найстараніше проаналізувати всі важні факти та події останнього року. Серед них без сумніву займає важне місце конституційна угода С.Р.С.Р. та його внутрішній і політичний розвиток під твердим керівництвом Р.К.П., а наслідок чого визано Радянський Союз дуже низкою капіталістичних держав.

Економічний хаос у капіталістичному світі дедалі руйнує господарство не лише переможених країн, але й країн — переможців.

Росклад Антанти, зміцнення взаємного співробітництва держави союзу, тайні угоди та зміцнення підготовки до другої імперіалістичної війни, цілковитий росклад капіталістичної влади, банкрутство соціалдемократії та досвід робітничого уряду в Англії — все це факти великої ваги.

Не менш великим фактом є також революційні заворушення селянських мас та зміщення національного революційного руху в східній та колоніальних країнах. Велику вагу має теж революційна криза в Німеччині та на Балканах і багато інших подій.

Перший раз Комуністичний Інтернаціонал має на думці вирішити всі ці важні міжнародні справи без участі тов. Леніна. Але Комінтерн вже досить зміцнів, щоб уміти й без того, хто його заснував та свого вождя, керувати стверпо по правильному шляху світової революції і керувати революційним рухом, маючи перед собою тов. Леніна приклад.

Не випадково на першому місці порядку денного конгресу стоїть "Ленінізм і Комінтерн".

Бессмертна наука т. Леніна повинна стати майном трудящих мас цілого світу. Ц.К. Р.К.П. та Виконком Комінтерна жили всіх потрібних заходів, щоб надрукувати та видати його твори на всіх мовах.

Доклади про діяльність Виконкому та тактику Комінтерну, а також про профспілковий рух дадуть змогу з'ясувати на увагу комуністичну діяльність в усіх країнах, перевірити на досвід правильність тактики єдиного фронту, а також з'ясувати на скільки комуністичним партіям в багатьох країнах, як Німеччині, Італії та Болгарії удалося виконати поставлені їм завдання.

Комінтерн узяв за себе організацію досить великої й здатної, щоб без ризика для своєї єдності вислухати дружньо та неупереджено критику в помилку усіх своїх секцій. П'ятий конгрес закінчить конституційну роботу Комінтерна в одну світову партію, одну загальну партію.

Багато представників конгресу готують проект такої програми. Справами періодичної ваги є ніка організаційні справи, що їх конгрес повинен вирішити. З них на першому місці стоїть переведення в життя системи фабрично-заводських гуртків, справа організації всіх Компартії.

Національні та колоніальні справи поставлені знов на порядку денний для того, щоб переконалися, як в дійсності секції пристосовують цей погляд при конкретній ситуації

в їхніх країнах та щоб принципово розглянути участь комуністів в революційному русі.

Буде розглянено справу про фашизм, що став міжнародним явищем, буде розглянено справу про інтелігенцію, щоб визначити її місце в революційній боротьбі.

Конгрес звичайно зверне особливу увагу на вагу революційної діяльності комуністичної молоді й уживе заходів, щоб зміцнити допомогу борцям революції. Він уживе заходів, щоб пропаганду та організаційну діяльність комуністів у кооперації та спортивних товариствах налагодити як слід і наприкінці вибере новий Виконком.

Для вирішення такої складної важної політичної справи необхідна широка діяльність та участь усіх секцій у роботах конгресу.

Для цього запрошуються секції прислати по амаю повне число делегатів, на яке вони мають право, подбавши також про те, щоб не лише партійні центри, але й провінційні організації мали відповідне число представників. Особливо важним буде участь численних делегатів від східних країн та колоній.

СВЯТО ПЕРШОГО МАЯ В ЯПОНІ.

Перші спроби японського пролетаріату святкувати перший май були зроблені ще в 1898 р. Але дійсно масовий характер святкування першого мая почнає набувати тільки в 1920 році. В тім році в демонстрації в Токіо брали участь 10,000 робітників, були виглошені революційні промови і ухвалені резолюції з домаганням допомоги безробітним, установлення мінімуму заробітної платні і усунення закону про охорону порядку.

В 1921 р. святкування першого мая відбулося в Токіо, Осака, Кобе, Асіо і ин. містах. Поліція не рідкалася цілковито заборонити демонстрації. Заборонила лише нести червоні прапори, співати революційні пісні і демонструвати головними вулицями. Але демонстранти не послушали росказів і у многих містах прийшло до біжки між поліцією та демонстрантами і було много арештованих. Серед арештованих в Токіо було кілька жінок і сліпий російський поет Ярошенко, дуже популярний серед японського радикального студентства. Головні домагання в тім році були — домагання колективних договорів, вісімгодинного дня праці і контролю продукції.

Ще ширший характер святкування першого мая мало в 1922 році. В тім році поліція устроїла в Токіо таку провокацію. Вона заставила похід пройти через один вузький проулок і там арештувала одного за другим багато робітничих провідників. Проулок навмисне було заставлено трамвайними вагонами, щоби товпа

не могла кинутися на поміч арештованим товаришам. Невдавшись на це, демонстрація адалася успішно. В ній взяли участь 24 професійні союзи і розкинено 30,000 прокламацій. Треба відмітити, що в 1922 р. перший май припав в будний день і багато робітників заперестали працю в фабриках і заводах. Арештовано було 126 осіб, між ними 9 Корейців, а також Магару Сакая, дочку відомого провідника робітничого руху.

Не менш величаво відбулося святкування в Осака. Тут число демонстрантів сягло 15,000 осіб. Центральним кидчем був кидч "за визнання радянського правительства". Великий мітинг в парку закінчився дружним обліком: "Хай живе Радянська Республіка!" Коли мітинг прибрав такий характер, поліція його розігнала. Демонстранти в тім році відзначили своїм інтернаціональним характером. В демонстрації взяли участь корейські робітники; бесідники домагалися евакуації Сибіру і всі події оствлювали з міжнародної точки погляду.

Сен Катаяма.

УВАГИ УЧЕНИЦЬ ПРО РОБІТНИЧІ ОБОВ'ЯЗКИ НА 1-ГО МАЯ

Вінднер, Ман.

Дорогий Товаришу Редактору: —

Я хотіла-б висказати кілька слів в нашому часописі про обов'язок робітників в день першого мая.

Як відбувається похід робітників в день першого мая, то бачимо многих робітників, котрі стоять на боці і лише дивляться на похід, а участі в ньому не беруть. Так ніби вони не мають почування, що Перший Май, це робітниче свято, ніби то вони не робітники. То-ж я заклинаю всіх робітників, робітниць, щоб це року не стояли з боку, але щоб брали участь і йшли в похід враз з нами. Дуже сумно виглядає, коли робітничтво таке саме як ми, не бере участі враз з нами в першомаявській демонстрації.

Передминулого року, коли ми йшли в похід, то я зауважила одного чоловіка, що стояв в вікні одного будинку, попри який йшов похід, мабуть при праці. Наколи він побачив похід, то махнув рукою, скоренько взяв капелюх, вийшов на вулицю і прилучився до наших рядів. Як тоді на думі стало радісно, що робітники і зза мурів рвуться до наших рядів.

Так повинні робити всі, котрі почувають себе робітниками і всі діти робітників. Бо яке свято нам робітникам найдорожче, як не Перший Май!

Хай живе свідомість робітничества!

Хай живе Перший Май!

З тов. привітом,
Галія Саліга
учениця літчої школи при Укр. Роб. Домі.

Першомаявська демонстрація в Штотгольмі.

П. Сурожський.

РАДІСТЬ ОСЯГНЕННЯ.

На широкому просторі, в тишині піл і шумі міст, в мовчазних селах і в закуренних димом шумних заводах, з дня на день йде безперестанна боротьба.

Те, що народжується, молоде, сильне бореться з відживаючим, старим, слабим — і в цій боротьбі змієся і краса життя.

Люде творять душу цієї боротьби. Опонь їх стремління оствіче їм шлях, жаждою обновлення шлях їх вперед і вперед. І вони йдуть сміло і натхненно до той вершини, що сив в далечині, як маяк, горда і недоступна.

Ця вершина — радість для одних і жерело непавати для других. Одні готові віддати своє життя за цю радість і віддати блище до вершини, другі дивляться на неї з безсильною зло-

бою, з смертельним сумом — вони бризкають сливою ненависті і пробують снитити рух сильних і смілих.

На вершині — правда життя, затаврована кровю цілих поколінь, і до неї стремить все молоде і сильне — весь цвіт і сила праці.

З дня на день кипить, не перестаючи ні на хвилину, боротьба — і шлях вперед — слашний, але тяжкий шлях.

І. Але-бувають хвилини зневіри. Видьється тяжкою і непосильною боротьба. Стіхійні сили злимими звірами стають поперек шляху. Голод косять живими руками змагає тисячі тих, що ослабли. І вірний його домагаєч — сивий і оброслий холод, обпалює людським подумком, убиваючи енергію праці. Зогнида, покрити струями ру-

Іна, сиве між грудовими рядами, отрокуючи своїм трійливим диханням здорову працю.

І поруч з ними, як тумани гнилого болота, плинуть смердячі болачки днів праці — рабські привички минулого, лінність, байдужність...

ІІ. Палають ці гадани, слізьми, і допити і їх отруа родить невдоволення і росклад працюючих. І тоді даються чути втомлені, надірвані голоси:

— Тяжко... Змучились... Не дійдемо...

— Чи не останеться? Чи не звернути-б в бік? Е-ж і ледкі шляхи.

А поруч чути гадючий шепід арадників:

— Остановітьсь... Надумайтесь... Вав ведуть на загибів. Ви, як сліпі, не бачите, куди йдете. Ось інші йдуть і не дають. Можна вибрати дорогу і іншу.

І декотрих азелні ці зрадничі голоси. І бувають такі, що хитався, і готові були відступити. Але малодушних було не багато. Смілі, сильні, самовідрачені йшли далі вперед, проби-

ваючи дорогу до вершини. Огнемним сяйвом мерехотіла вона, як маяк, обіщуючи в нагороду радість осягнення і свято побіди.

І вони йшли і йшли, твердо і непохитно, кричезним кроком.

ІІІ. Так в боротьбі і праці, серед побід і хитань, в перемоді всяких труднощів, проходили дні. Земля йшла в своїм колі, мінюючи, як одежу, часи року. Проминула тяжка, убійча зима — і одні зі страхів, що рвало залучені ради працюючих — холод, ростопився в промінях весняного сонця.

І от настав день — великий і прекрасний — день 1-го мая. В країні надії прибралася земля, ніжна зелень і квіти її прикрисали.

Сонце, ясне і щире, кидало світлої сонні життєдатних промінні і радісно уповна ними земля дихала глибоко, цілими грудьми, народжуючи нове життя і нові сили для боротьби і побіди.

Весняний вітер, як світле бо-

жество, в буйнім святкуванні провивав над-землею і радісно шумів:

— Прийшло велике свято працюючих — 1-ий май. На сонце! На поліці! На поля!

І люди праці, люди завзяті стремлять, що кликали їх вперед і вперед, сваточні і осяяні, виходили на зустріч цьому дню. Замовили на заводах машини і не ступають фабричні станки. В сваточних строях, з світлыми обліччями, з палаючими прапорами, дорослі, жінчини і діти йдуть на простір, під весняне сонце, стрічати пролетарське свято.

І все довкруг — святочне, величаве. В співах лунають радісні привіти великому дню, мідні груді труб грають хвалу світлому маяві, в маляно прапорів, в гордих кличвах, в мерехкотінню золотих іскр на пляжках — радість праці, велич свята.

Вітер, сонце, люди і земля, трави і квіти — все співає гимни величавоку святу і все лучиться у один могутній хор: — Прийшов Великий Май!

свято Праці і Побіди. І нема вже серед тих, що йдуть до вершини, ні невдоволення, ні хитання. Як тіни почі в світлі дня, розвілялись в сяйві всевітнього свята виродини минулого, вся гниль і прірва, які перешкождали йти вперед.

І дається борцям за майбутнє, що вони вже на вершині, і радість осягнення, як соняшний промінь, освітлює їх.

З вершини відкриваються неамірні простори.

Що це там полумієні від краю до краю землі? Це сваточні прапори і на них горді і прекрасні слова:

— Злука... Праця... Побіда...

Чи це голоси зливаються в один могутній хор? Чи не земля це співає всіма композиціями своїх стіхій?

Це — гимни працюючих! Це вони співають хвалу радості своїх осягнень, дню своїх побід.

Через моря і океани, через верхи гір, по містах і селах, лунають єдині радісні слова: — Слава великому дню! — Слава йдучим вперед!

— Слава побіді Праці!

IV.

Гремить тисячно-голосе ехо, потрагасає народи і країни, і відгуки його відскакують смертельним сумом і страхом в тих, хто ненавидить велике свято Праці.

Бійтесь! Тремтіть! Червоними світанками охоплена вся земля. Старий світ — світ насильства і зла перетворюється в купні попілу.

Новий владики світа — всепобідаюча, осяяна Праця на огненних крилах несе своїх синів на вершину.

Для них — краса осягнення і радість побіди!

Для них — обновлення життя і перемога Праці!

Народжується Новий Світ, його творить одню волею, одною думкою все працююче людство, і радісний виступ його — світлозорий Май — перед нами.

Слава Новому Світу!
Слава побіді Праці!
Переключ Валінець.

ЗАКЛИК УКРАЇНСЬКОЇ СОЦ. ДЕМ. ФРАКЦІЇ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

До українського робітництва і селянства Східної Галичини, Волині, Холмщини, Полісся і Підляшя.

Товариші робітники і селяни! Ось ми сповідаємо Вас, що ми Ваші заступники в варшавському Сеймі, ідучи за нашим глибоким переконанням та порозумінням з нашими політичними установами, записали спільний Український Соймовий Клуб, а відкрили свій окремий Клуб Української Соціал-Демократичної Партії.

Чому так сталося і чи так було статися буде зрозумілим, як що приглянемо до складу Українського Посольського Клубу по заступництву в ньому різнородним членам.

В часи соймових виборів 1922 року, у нас на українських землях робітники і селяни не висували ні свого власного списку кандидатів, ні власної політичної й суспільної програми.

Українські робітники і селяни, переслідуючи в нечуваній швидкості поліцією і адміністрацією, були тоді розбиті і неорганізовані. З цього скористалися наші міщанські націоналісти та дідичи-обшарники і утворили так звані блок національних меншостей, роз'яснюючи працюючим масам, що вибори повинні бути тільки пророком національних сил, супроти чого партійна боротьба в українському таборі є шкідливою.

Тепер, по ульвіні кількох років, ми бачимо, що наші міщанські патріоти і наші обшарники обдурили працюючі маси. Польський сейм є законодавчим тілом, де виконуються закони для цілої польської держави. З дотепнішої практики ви знаєте, що закони, які виходять з варшавської кухні є ко-

рисними тільки для пануючих класів, то є для багатих, обшарників і капіталістів, а приносять утиск працюючим масам, тому, що на них спадає весь тягар удержання польської держави, накладається на них найтяжчі податки, татари та даннини. Чому ж цей сейм утискає працюючі маси, а щадить капіталістів? А тому так є, бо сейм є знаряддям багатих і капіталістів, бо міщанські і обшарничі верстви, як також ті угруповання, які зовуть себе "людоміли", — мають в ньому більшість. Всі вони разом висувають буржуазію. Тому то цей сейм помагає держати працюючі маси в неволі і ухвалює величезні суми на поліцію, жандармерію, війсьکو, суди і тюрми.

Бачимо отже, що сейм провадить виразно класову політику, бо служить капіталістам і обшарникам, а утискає робітників і селян. Не дивлячись на це наші панове патріоти хотіли би заховати єдність в спільному клубі представників вишкучавців і вишкучаваних, представників капіталістів і обшарників з представниками робітників і селян. Але чому це так? А не тому, що міщанські послы мали в клубі більшість і могли накласти робітничим і селянським послам свою політику. Таким чином, закладаючи клубовий дисциплінарні представники працюючих мас скріпили тільки ставовище українських міщанських націоналістів.

Спершу змагалися ми підняти значення нашої класи як найчисленнішої, та вибороти для неї відповідний вплив в клубі через створення в його лоні окремої так званої соціалістичної фракції. Та знов таки ми переконалися, що і це не перешкоджує буржуазному керівництву клубу накинати нам свою політику. Але ж яка була ця їх політика? Ото ж провідники клубу густо-часто провадили за нашими ворогами на шкоду працюючих верств. Знаєте добре, що Український Клуб піддержував ворожий українським працюючим масам уряд генерала Сікорського, знаєте теж, що Український Клуб голосував за бюджетом державним, отже ухвалював гроші на військо, поліцію, жандармерію та на тюрми, в яких мучачуть українські робітники і селяни враз з польськими, білоруськими, єврейськими та іншими. Голосуючи за бюджетом, Український Клуб ухвалив тим самим видати польським обшарникам і капіталістам на колонізацію українських земель, на щипення української народної школи, та на національний утиск.

Таким чином, політика буржуазної більшості клубу була суперечна не тільки з інтересами працюючих мас, але й понижувала наше народне достоїнство. Зараз Український Клуб висунув гасло так званої автономії. В реакційній буржуазній державі така автономія не означає навіть допущення місцевого працюючого населення до самостійного задоволення своїх суспільних і культурних потреб, — а є вона тільки дрібними персональними уступками для буржуазних провідників. Українська буржуазія шукає таким чином угоди з польською реакцією і за свою злочинність і послуги сподіється одержати нагороду в формі грошових допомог для своїх організацій та посад, або що найбільше якісь школи чи українські катедри на вищих польських школах. Така угода могла би бути заключена тільки коштом українських працюючих мас, які таким чином будуть запропорені своєю власною буржуазією в неволю польської буржуазії. Бюрократична автономія в буржуазній реакційній Польщі, є забезпечення права самовизначення, є запропащення наших змагань до самостійності, є обманом працюючих мас.

Супроти такої політики Українського Посольського Клубу, який зраджує життєві інтереси українського народу і запродукється польської реакції, ми, представники українських робітничих і селянських мас, рішили зирвати з ним остаточно і приступити до спільної визвольної боротьби враз з революційним пролетаріатом польським, з робітничими та селян-

ськими масами в сіх національ-нальній утиск непольського населення. Замість опшукуючої працюючі маси міщансько-панської автономії, українські соціал-демократи, а враз з ними весь український працюючий наряд, домагаються права самовизначення. Хай українські робітники і селяни самі по своїй волі рішуть куди їм належати. Рівночасно будемо підносити з соймової трибуни всі терпіння українських працюючих мас під чужим пануванням. Заявляємо, що українські робітники і селяни не погодяться з перемогою ворожого імперіалізму і стремлять до визволення з тяжкого утиску і неволі.

Ми знаємо, що на тій дорозі чекає нас тяжка і трудна боротьба. Але ми знаємо також, що тільки в боротьбі зможемо здобути собі свободу і скинути кайдани неволі.

До Вас, брата робітників і селян, звертаємося з закликком допомогти нам в цьому важному ділі.

Ми, послы, сини українських працюючих мас, знаємо добре його сучасне тяжке положення, його терпіння та його невинні муки. Знаємо теж і те, що такі переживання і переслідування, адержують часом запал, ослаблюють витривалість та відбирають силу до боротьби. Прибиті і пригноблені люди халатаються безвольні та безкритично за всі, незважайтні виходячі від найгірших ворогів обшарників. Тому остерігаємо Вас, брата робітників і селян, не вірте таким обшарникам! Не дайте себе заманити гарним словом панів-патріотів, які провадять коштами з польською реакційною буржуазією. Памятайте оце одне: ми українські робітники і селяни маємо тільки одного союзника, а ним є революційний табор робітників і селян без різниці реалізації і національності. Тільки солідарно не-

В польсько-шляхетській тюрмі за правду і волю трудових мас.

Дуже по думці цієї соціалістичної програми, клуб наш в ділянці господарного життя буде боротися за скасування непродуктивних державних видатків на військо, поліцію, тюрми і т. н., за наложення податків на посадячі верстви, за високе оподаткування капіталістичних маєтків та зисків аж до частинної їхньої конфіскації. Будемо домагатися внесення великої земельної власності і передачу землі безземельним і малоземельним селянам без винкупу, і соціалізації найважливіших галузей промисловости, торгівлі і транспорту. Будемо боротися за введення робітничої контролю над продукцією шляхом створення фабричних дирекцій і коопальняних комітетів. Будемо домагатися розширення і поліпшення охоронного законодавства і опіки праці в промисловості і на різних роботах, будемо поборювати всілякі замахи капіталістів на здобуття працюючих мас, напшр., на земельну реформу, та охорону льокаторів, на 8-ми годинний день праці і т. н.

В ділянці політичній клуб наш буде поборювати погубні наслідки веральського і ризького трактатів, буде протиставляти імперіалізові і мілітаризмові, а найрішучіше і безгладко буде п'ятувати національну солідарність.

підняється розум, а де божевілля. І Матвій почав шукати в своїх мутних думках розуму, як недавно шукав Христа. Йому стало нараз страшно. Нема розуму! Був розум і — нема. Всі стади божевільними, всі зійшли з розуму. А де ж розум? — Вуйку Матвію? — почувся шепіт з п'їтми. — Ви спите вуйку? Матвій збудився з задуми. — Що кажете? — Ви не спите? — Я? Ні, ні... Я не сплю. Не хочеться... — А ви лягли б... — Лягайте діти, я посиджу... — Та ні, ви засніть і не будуть погані думки лізти в голову... — Нічого діти, від них не втечеш. Найдуть і в сні... — тихо оправдувався Матвій. — Я оце думаю чи є в нас всіх ще розум? — Який розум вуйку? — Ну, розум! Чомусь аж тепер мені прийшло це на думку. Я по собі суджу. Чи є в мене розум? Я-ж ніколи таким не був. Я не любив крові, я не люблю її й сьогодні, а броджу в ній по пояс. Так де-ж мій розум? — На війні вуйку і розум і серце — нічого. Проще куля і чоловік навіть не загинеться... — Це правда діти... Ви ще молоді, не завнали великого горя ні муки. А я, старий, перохнявий цілий, як та дулава верба. Не першою мені бачити смерть. Бачив я її з молодих літ, виростаю серед неї і вона все обминала мене, хоч я ненавидів її цілим серцем. Я бідний діти, дуже бідний. Серце моє так обкипало кровю, що на ньому вже кора тверда. А все таки плачу, як дитина... Матвій замовк. Він схилив голову на сухі груди і в темноті прикушував долішню губу. А перед очима промчалось ціле довге-трудне життя його.

ЖАХЛИВА РОСПРАВА РУМУНСЬКИХ КАТІВ НАД НАСЕЛЕННЯМ БЕСАРАБІЙ.

До редакції московської "Правди" доставлено матеріял про звірства румунської влади в Бесарабії, який увійшов в меморандум бесарабських студентів, що мешкають у Відні й якого вручено голові делегації С.Р.С.Р. на радянсько-румунській конференції тов. Крестьнському. "Правда" подає частину цього матеріялу.

25-го січня 1919 р., майже через два роки після окупації, в містечку Бричалін третя сотня 8-го румунського уланського полку влаштувала вечірку з танцями. Комедант міста майор Константінеску дізнавшись, що населення містечка відмовляється брати участь у цьому вечері, дав наказ силою доставити до саї, де були танці, дочок місцевих мешканців і особисто, загрожуючи нагаєм та револьвером, примусив пригнаних дівчат танцювати з салдатами й агентами контррозвідки. Опівночі всі дівчата були під вартою відвезені в квартиру капітана Дмитреску, де вони були погвалтовані озброєними офіцерами та унтер-офіцерами. Внаслідок глуму чотирнадцятилітня Ганна Рейс умерла сідууючого дня в місцевому шпиталі. Через тиждень після жахливої ночі накладала на себе руки 18-ти літня дівчина Хірилик, що як виявилось, була заражена венеричною хворобою. Населення містечка відрядило делегацію до генерала, якому підлягала зазначена частина, з просьбою покарати винних. Делегатів було арештовано по обвинуваченню в державній зраді й засуджено на каторгу терміном від 2 до 5 років.

28. січня 1919 року населення м. Хотина зібрано було барабанним боем до міського пар-

синукою, витриманою та самовідданною боротьбою зможемо скинути ярмо неволі. Гуртуймо-ж до цієї боротьби всі наші сили, творім наші робітничеселянські організації під провозом нашої соціалістичної партії, а перемога за нами! Відкриваючи Соймове Представництво Української Соціал-Демократичної Партії в Варшавському Сеймі, кличемо до Вас:

Хай живе визвольна боротьба українського робітництва і селянства!
Хай живе єдине робітничеселянське Українське-Соціал-Демократична Партія!
Хай живе і перемагає міжнародний союз робітників і селян!
Посли: Василь Могнюк, Осип Скрипа, Хоми Приступа, Андрій Панчук і Яків Войтков.
В Варшаві, в м. березні 1924 р.

ку, де мирні громадяне побачили надзвичайно жахливу картину. До дерева прив'язано було шевця Васля Філька (31 у меморандум бесарабських студентів, що мешкають у Відні й якого вручено голові делегації С.Р.С.Р. на радянсько-румунській конференції тов. Крестьнському. "Правда" подає частину цього матеріялу.

30. січня 1919 року в районі Хотина вибухло повстання й румунське військо було вигнане з міста й околиць сел. Коли повстанці захопили в'язницю, виявилось, що там над арештованими тяжко глумились. Напередодні цього близьше тисячі урядовців, учителів та священників було кинуте у в'язницю за відмовлення приєднати до вірності Румунії. На всіх арештованих були ясні ознаки звірської розправи.

Учителів Степанові Мандрику лейтенант, призивцем Апостолюським, виволок очі. П'ятим земським службовцям по наказу іншого румунського офіцера Антонеску було відрубано руку. Всі ці дані були в свій час запроотоковані. Апостолюську й Антонеску є офіцерами 21-го егерського полку. Коли після 10-ти денної героїчної боротьби повстанці були придушені, почалась жахлива розправа. Села Кішла, Дінауче Дарабань, Рукшин та Зарайне були зруйновані й спалені румунським військом. Усіх чоловіків поголовно було перебито. Жінок та дітей, що тікали з підпалених сел, салдати загнали назад у огонь. Коли румунське військо знов вступило в Хотин, почалось масове винищування всіх здорових мушун. Кожному унтер-офіцеру було надано право на свій розсуд розстрілювати групи.

Капітан Арама 37 полку, власноручно розстріляв у день захоплення Хотину 40 чоловік. Капітан Хотиняну владився вистри, що прихвилювало на вулиці піджарован на вогні 8 селян села Тельменці, котрих він сам побіт розстріляв.

ЖИТТЕЛІС СКЕБА.

В Швеції підчас одного страйку розліплено таку відозву:
"В хвилі, як господь бог скінчив своє останнє діло, створивши крокодила, жабу і п'явку, лишилося йому трохи матеріялу. А був то гадкий матеріял, тому створив він з него скеба. Скеб є двоногою звіриною, що має душу на побідність centa, мозгівницю на повену гнилою бараболою а хребет його зроблений з глини і старих кальошів. В тому місці, де людина має серце, в скеба знаходиться гнила болячка. Як йде він вулицю, то люди відвертаються до нього плечима, небесні ангели ронять над ним сльози, а сатана хутко замикає перед ним небесні ворота. В порівнянні до скеба, Юда Іскаріот був джектелменом. Помимо свого уладку, заховав в собі на стільки людського почуття, що з сором повівся. А цього не зробив же дотепер ані один скеб."

М. ІРЧАН.

КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий бог".)

(Продовження.)

— Але ви не журіться... Яюсь буде. Кому призначено вмерти, той вмер...
— Чоловік ще не вродився, а вже написано йому як і що...
— Сіда божя...
— Не вмерди на постелі, то вмере в снігах. Смерть скрізь одинакова. Як хто...
Матвій похилив голову і сумно потакував на розмови своїх товаришів. Але мабуть не розумів їх, не слухав.

Двох стрільців взяли його за руки.
— Ходіть вуйку... Лягайте і забудете. Ми молоді, ще й не жили, а не журимося. Нехай кури журяться, а ми...
— Та правда... зійхнув Матвій і повинувся стрільцям.

Повільно пішли на хори.
В церкві зашуміли. Півголосом розказували собі покурюючи вночний-грубий тютюн перемішаний з дубовим листям. Кожний інакше пояснював недавній випадок з Матвієм і кожний думав про него.

Розбраних по цілій церкві і лягали закутувшись в плащі та вовняні-білі накривала. В церкві ставало ніби холодніше, тому воляки накривалися з головами, щоби власною парюю нагріти себе.

Деякі розказували про колишні події, про мирне життя, жінку, діти, родинні неагоди та преріжкі пригоди. Про війну ніхто не згадував. Нещасні постаті переносилися в то життя, яке покинули в бідних сільських хатах і згадуючи його, жили ним.

Деякі відовбували з своєї памяти згадки

про подібний випадок, як недавно був з Матвієм. Ніби-то і в їх селі з одним чоловіком було отак. І святини його і хрестині і таки вмер собі. В ночі, в дванадцятій годині, виліз на него чорний кіт і він з страху вмер...

А одного перебігла в опівночі чорна свиня і він зійшов з розуму. Поколотив нечистий. Росказували і повільно засипали. Виснажені, розбиті тіла домагалися спочинку.

Тяжкий сон перемагає.

На хорах стрільці заходилися біля Матвія, як біля рідного батька. Їм стало дуже жалю цього "божого чоловічка", що недавно плавав, як дитина. Мимоволі кожний з них пригадав собі рідного батька, перенісся думками далеко від всіх цих страхів і терпінь і старався найменшою дрібницею прислухатися старшому товаришви неволі. Одні підставляли на його леговище своє сіно, другі жертвували навіть власні накривала.

— Ви собі ляжете отут вуйку... Під голову візьміть оце... Не буде вам низько? — Поскулюємося довкола вас Матвію і тепло буде нам... Правда?

— Та бо поправді тут найтепліше. На долинці тягне від дверей, а на хори йде весь дух... — Лягайте вуйку, прикрийтеся... Чого журитесь? Раз мати родила, раз і вмирати... — Та хто там збирається вмирати? Матвій перекинувшись ще нас мовчав. Правда Матвію?

Матвій підвів голову і глянув по всіх стрільцях, що скупчилися біля його. Він ніби шукав чогось на їх марних обличчях. А стрільці не зводили очей з него. — Мерт прикрої — вичікуючої мовчанки.

З грудий його вирвалося тяжке зітхання і голосом винувакої дитини попросив тихо:

— Загасіть свічку діти...
— Хочте спати?
— Ні. Але нам легше, як не бачимо себе...

Український працюючий люд в польсько-шляхетській неволі.

ТАКТИКА КОМУНІСТІВ І ПЛАКСИВІ ФІЛЬСОФИ З СОЦ. ПАРТІЇ КАНАДИ.

Серед робітників і прихильної їм частини інтелігенції кожної капіталістичної держави є гуртки людей, котрі зуть себе "дівками", себто найрадикальнішим елементом в революційній робітничій русі...

В Канаді маємо гурток таких самих "дівочих марксистів-революціонерів" а Соціалістичної Партії Канади, котрі весь свій труд віддають лиш на критику офіційальних комуністичних партій в різних капіталістичних державах, а також й в С.Р.С.Р.

Хто-ж такі ці "марксистки" а С.П.К.?

Щоби не бути брехуном, то треба перше всего означити, що ціх т. зв. "марксистки" навіть не можна називати партією, а лише гуртком плаксивих філософів. Це тому, що вони не мають ніякої звязи з масами, не виступають ніколи в страйковій боротьбі, не допомагають робітникам в боротьбі за їхні тимчасові, але конкретні речі до життя, не поширюють соціалістичної пропаганди в простій робітничій масі...

Яка-ж тактика С.П.К.?

Щоб цей раз також не збрехати, то поправді кажучи, С.П.К. не має жодної тактики. Вони маю в своїй програмі повалення капіталістичного устрою і заведення соціалістичного ладу. Але яким способом можна це зробити, то члени С.П.К. ніколи не вказували, ані в своїх промовах, ані в своїй класово-філософській організації — "Вестерн Кларіон".

Ми знаємо, що людина не має своєї волі. Ми не можемо лише вложити в свою програму точку: "скасування приватної власності" і жалти якийсь час, а відтак "захотіти" і "скасувати приватну власність", бо воно так не стається від нашого "хотіння". А члени С.П.К. лише так думають. Вони говорять, що революція можна буде перевести лише тоді, коли найменше 85% робітників перестудіюють і зрозуміють "Капітал" Карла Маркса. Тоді, після їх думки, можна буде викликати революцію і навіть без кровопролиття, легонько, конституційною дорогою, бо так схоче більшість населення.

Так можуть говорити діти, а не люди, до зуть себе марксистами. Дійсний марксист розбирає все по марксистському, а точки погляду матеріалістичного розуміння історії. Революцію не викликають ніякі люди тому, що їм так хочеться, а — як писали Марко і Енгельс — "революції повстають необхідно при певних дахних обставинах", то що "революції так довго неможливі, доки немає цих дахних обставин" (Карло Кавцкій, "Шлях до влади").

Соціально революцію можуть викликати не "хотіння", не люди, а політичні і економічні обставини.

В капіталістичній державі ті ріжними могутими т. зв. просвітними інституціями і сильною пресою, не можливо оосвідомити більшість робітничої класи аж до того степеня, щоб робітники аж хотіли і могли зробити революцію. В мир класової боротьби і революції кидать робітничу класу під власти умовних життя — втворені капіталістичним способом продукції — економічні обставини. І коли такі обставини виторяться, то робітничу класу, свідому чи не свідому, кидается в вир боротьби, і чим ми схочемо, чи не схочемо, ця боротьба прийде. В той час потрібні лише провідні партії, котра-б могла своєю мудрою

тактикою привести цю боротьбу до бажаної пролетаріатів цілі.

Ми живемо в Канаді і можемо найбільше сказати про Канаду. Коли будемо говорити по правді, то мусимо признати, що умови для соціальної революції в Канаді ще не назріли.

Однак це не значить, що ми маємо ждати до той пори, поки ці умови назріють. Ні. Ми маємо і мусимо ширити революційну агітацію серед ширших робітничих мас, робити проби, виправлятися, гартуватися і вироблятися на добрих боювників, бо лише добре вишколена армія може вистрелити в боротьбі і з таким ворогом, як капіталізм.

Такі справи, або приготування до революційної боротьби проводять між працюючими масами в Канаді — Робітничі Партія Канади.

Які-ж ці приготування до революційної боротьби?

На це питання найбільше відповідають тези і резолюції Третього Конгресу Комінтерна. Ось, що там говориться:

"Розвиток ком. партій може відбуватися лише завдяки боювій тактиці. Навіть найменшій комуністичній групі не сміють доволитися самою пропагандою і агітацією. В усіх пролетарських масових організаціях вони мусять творити авангард, який мусить учинити відстаї маси, як борючись формуванням практичних планів для прямої дії і захопчуванням робітників до боротьби за речі конкретні до життя".

Що це означає? Це означає, що комуністи повинні не лише голосити все і всюди про повалення капіталістичного устрою, бо без участі ширших мас це не можливе, але вони мусять йти в широкі маси, творити там передову сторожу, заставляти широкі маси борючись за найменші тимчасові, але конкретні речі до життя, а в таких маленьких боротьбах виправляти їх. Заохочення робітників до боротьби за тимчасові речі до життя, навчить робітників розуміти свою силу, а по зрозумінню власної сили, робітничі маси піду на боротьбу за повалення капіталістичного ладу, коли на це прийде слушна хвиля.

Жива і активна участь в трейд-юніях, ріжних просвітних та допомогних організаціях, в парламентах, участь в страйках, боротьба за вісім-годинний день праці, протести проти війни, покликування всіх робітників до об'єднання на фронті і проче і проче, це є тактика комуністів.

Проти цієї тактики виступають плаксиві філософи з С.П.К., бо після їхнього розуміння, це реформа, це не марксізм. Іхній "марксізм", це — ждаї покис всі речі до зрозуміють "Капіталу" і поки вони всі не схотять революції.

Плаксиві філософи з С.П.К. вже ніби "доаріли" і ждуть який проби робітники досягнуть того самого степеня, а тоді буде революція. Боже борони йти в маси, бо там треба борючись за тимчасові життєві потреби, а це реформа, а з реформою вони не мають нічого спільного. Іхня партія не повинна мати і не має жодного інтересу в боротьбі за тимчасові потреби пролетаріату. І це вони називають марксізмом! В "Комуністичний Маніфест" говориться виразно:

"Комуністи — це не є яка небудь окрема партія, що стоїть проти інших робітничих партій. Вони не мають ні яких інтересів від інтересів всього пролетаріату".

Хіба "наші" філософи з С.П.К. викинули ці точки а "Ком. Маніфесту"? Де-ж справжній марксізм? "Борючись за найбільші цілі і інтереси робітничої класи, вони разом з тим заступаються і за будучі інтереси робітничого руху". ("К. М.")

Ніде в "К. М." не говориться, що комуністи не повинні борючись за найбільші інтереси робітничої класи. В "К. М."

навіть зазначено, що "комуністи скрізь піднімають кожний революційний рух проти існуючого суспільного і політичного ладу". А далше говориться там-же само, що "комуністи скрізь працюють над з'єднанням і порозумінням демократичних партій всіх країн".

А Ф. Енгельс в "Осноних засадах комунізму" писав, що "комуністи порозуміються з демократичними соціалістами в моментах діла та взагалі будуть з ними вести хвилеве по можливості спільну політику, оскільки ці соціалісти не підуть на службу пануючій буржуазії, а тим самим заатакують комуністів".

Таку спільну хвилеву політику провадять комуністи Великої Британії з реформістичною Партією Праці. Про це ми писали в минулому номері. Крім того ми вкотре доказали плаксивим філософам з С.П.К., що вони крім плану і виконання більшого нічого не знають, та що їхнє розуміння Марксової теорії є помилкове.

Синьово-революц.

ЧИ "РОБІТНИЦЯ" ТІЛЬКИ ДЛЯ РОБІТНИЦЬ?

Вже третє число читаю я у вашого журналу "Робітниця", хоч журнал довелося мені вродитися муциною. Не буду багато описувати, як подобався мені цей журнал, бо кожний має певну змогу переконатися. Але я хочу звернути увагу на ось що:

Часто я стараюся приєднати нових передплатників до такого цінного журналу між робітниками, а якими праую, але мені відповідають: — Та то для жінок, а не для мене...

І своїми словами я не міг переконати такого чоловіка, що журнал корисний і для него, аж як позичив йому своє число і він перечитав, тоді справді став передплатником.

Цей я заставляю мене звернутися до тих товаришів, які ще не є передплатниками "Робітничі" з закликом, щоби вони не пропустили такої нагоди і передплатили собі журнал. Закинь ми відноситься головню до тих товаришів, які ще не є жонатами. Бо звичайно кожний свідомий робітник передплачує собі "Українські Робітничі Вісті". Правда, без цієї газети годі обійтися і нашим обов'язком є піддержати її, приєднати як найбільше передплатників. В "Укр. Роб. Вістях" поміщуються політичні статті, новинки з цілого світа, вісти про робітничий рух у всіх краях. А в "Робітничі" поміщуються більше теоретичні і наукові статті та літературні твори. Тому-то в категорії робітничі і фермерський хати повинні обов'язково знаходитися і "Укр. Роб. Вісті" і "Робітничі". Без одного і без другого годі обійтися свідомому робітникові.

Я вже не згадую про робітничі, бо це само собою зрозуміло, що вони мусять бути передплатниками "Робітничі", але звертаю увагу робітникам і фермерам, щоби вони не відносилися байдужо до цього журналу. Бо кожне число "Робітничі", це цінна книжка, що розкриває перед нами нові сві-

Члени С.П.К. не будуть читати цієї статті, бо членство С.П.К. складається з шів донана лише англійських лідерів. А це є багато членів а Р.П.К. між українськими робітниками, котрі повинні знати хто такі члени С.П.К. і яка різниця між С.П.К., а Р.П.К.

Часами дуже прикро приходить, коли бачиш, що член Р.П.К. не може виплатитися в дискусії не то, що з лідером С.П.К., а таки з першим лішим робітником, який є проти, як С.П.К. так й Р.П.К.

Бо не вистачає сказати лише, що С.П.К. не добра, а Р.П.К. добра. Треба все доислати. Лише добрим зрозумінням завдань своєї партії, чи організації, ми зможемо переконувати других і притягати їх в свої лави.

Адвокат не може бути адвокатом, якщо він не розуміє законів. Так само й член Р.П.К. не може бути добрим агітатором, якщо не розуміє цілей і тактики своєї партії.

Синьово-революц.

Сміло йдуть вони, щоби, несути жах та смерть панам-гнобителям, у першій боротьбі й собі вмерти.

Та ні!.. Подібні герої не вмирають: вони безсмертні. Однак великою анегагою для них, є шанування Ігнью пам'яті тими, що навіть невідомо провадять аналогію (порівняння) між нашим життям на Радянській Україні та безталаним у панській Польщі.

Силкуюсь позбутися думок про наше безталання під Польщею. Заснути годі, отож шукаю розвини за газетами. Перебраю рапіншу це почту, яку не всіні проглянути. Ось американські часописи. Переглядаю тіі так звані "патріотичні репінлики" і аж глибоко стає. Все тільки "більшовицькі окупанті" лають, а про страждання українського народу під панською Польщею і боярською Румунією хоч би тобі й словом. Ех іродні сини, зарадливі вилупки!.. Хотіли б, щоби й тут ярмо панське народові на шию затягли.

Значу, що в той час, коли там лають всіх тих, що працюють серед українського народу, — саме тоді верує на Україну й професор М. Грушевський.

Тепер на Радянській Україні поворотом політичної еміграції нікого не адуєш. Це вказують тут за явче нормальне. Тут ніхто інваке не мислить, що всяк, хто уважає себе "Українцем-громадяцем" (досить влучна термінологія М. Драгоманова!) мусить працювати над економічним піднесенням звільненого від поміщицького (панського) гнету нашого селіства та на тому соціально-економічному фоні щей для збільшення національно-культурної цінності.

Що про гноблення однієї тут нашої другим сильнішим народом не може й мови бути, свідчить нове розмежування між сусідними республіками. Тепер Радянська Білорусь, посуває свої кордони далеко до схід у Смоленщину. Й добувається зведення етнографічних білоруських земель не війною з радянською Москвою, лише на підставі добровільного погодження. Досить того, що Радянська Білорусь має аж чотири вищі школи! Й це тоді, як по величчии таких же розмірів Західна Білорусь не може від Польків добитися й початкової школи.

Та чомусь серед Білорусів не знаходиться подібних замеслонів як ці атланти а докторами серед Українців. Чому?.. Ось за винашанням правно-державности Радянського Союзу з боку Англії, Італії, Греції, Норвегії і ин., наша політична еміграція у люти своїй навіть послідуючи у думках тратьте. Та поганим отим пишекам ніхто не дивує. На те й підтримує їх буржуазія. Немає що й надіятися, щоби вони писали про те, як би то покращати життя нашого робітника й фермера в Америці.

Нових 2000 передплатників для "Укр. Роб. Вістей" ми мусимо здобути в маю і при тій нагоді будемо тямити про "Робітничі". З певною вірою в наші успіхи — берімся всі до праці!

Марко Луцкевич, 13. — III. 1924.

РОБІТНИКУ! ЧИТАЙ І ДУМАЙ!

Буржуазна газета — це отрута для робітництва.

Робітничі газета є організаторою пролетарських рядів до боротьби за повалення божка-капіталу і його суспільного ладу.

Товариші! Організуйте не організованих братів і товаришів по праці! А першим кроком в цім напрямку буде здобуття для "Українських Робітничих Вістей" нових читачів!

Товариші! Устроюйте спільне читання робітничих газет, а "У.Р.В." в першій мірі, і пишть до своєї газети. Піддержуйте її не лише матеріально але й морально!

Обов'язком тих, що читають "Укр. Роб. Вісті" є старатися, щоби ця їхня газета пиншлася на столі в кожній робітничій і фермерській хаті!

Доложить всіх своїх з'усиль, щоби не було й одного робітника чи фермера в вашій околиці, який затроював би свій ум пансько-попівськими газетами. Промістіть дорогу для "Укр. Роб. Вістей"!

Кожний новий читач "Укр. Роб. Вістей", якого придбає, причиниться до поліпшення долі робітничої класи. Бо класова свідомість це така сила, яку капітал не пережоже.

Якщо думаєте, що "Укр. Роб. Вістей" є вашою газетою, то постарайтеся о те, щоби й ваші сусід та знайомий став її читачем. Після прочитання "У.Р.В.", не кидайте їх в забуття, а передайте своєму товаришеві праці. За це він вам колись подякує!

СТЕПЕНІ ЗЛОДИВСТВА.

Після капіталістичної преси:

- Вкрав \$1,000,000 — геній
Вкрав 500,000 — хитрий
Вкрав 100,000 — зручній
Вкрав 50,000 — присвоїв
Вкрав 25,000 — неточність
Вкрав 10,000 — але життя
Вкрав 5,000 — спекуляція
Вкрав 2,000 — невдача
Вкрав 1,000 — шахрайство
Вкрав 100 — крадіж
Вкрав 10 — рабунок

Вкрав бохонець хліба, щоби заспокоїти голод — бандит, небезпечний для суспільства. Кілька літ тюрми.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ Р.З.Т. В ВІННІПЕГУ.

Повідомляється всіх членів Відділу Р.З.Т. в Вінніпегу, що місячні збори Відділу відбудуться в неділю, дня 4. мая о год. 2.30 пополудні в салі Укр. Робітничого Дому.

Всі члени обов'язково повинні взяти участь а зборах. Робітників і робітниць, що бажають вступити до нашої запомогової організації радо втимаємо. Заряд.

НОВІСТЬ! — ІСТ КИЛДОНАНІ ПЕРШИЙ РАЗ!

Заходом філії Стів. У.Р.Д. а Транскон, Ман., відграється в суботу, дня 3. мая в Укр. Роб. Домі в Іст Килдонані славнозвісну українську оперетку в трох актах п. н.:

"СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ"

Ветур: 35 і 25 ц. Початок о годині 8-ій вечером. Приходіть же! Приходіть громадо!

ЧИТАЙТЕ НОВУ КНИЖКУ!

Кожний робітник і фермер повинен читати і знати

ПРО СУТЬ ТА ПРИЧИНУ ТУБЕРКУЛОЗИ.

Написав Др. М. Сисак. Ціна тільки 10 центів. Замовається слати до: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard and McGregor Sts. Winnipeg, Man.

2.000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! ЛИШЕ ОДИН МІСЯЦЬ --- МАЙ 1924!

ПРЕМІЇ ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

- ХТО зложить в місяці маю цілорічну передплату на "Українські Робітничі Вісті" в сумі \$4.00, той дістане даром книжок вартости одного долара.
ХТО зложить піврічну передплату в місяці маю на "Українські Робітничі Вісті" в сумі \$2.00, той дістане даром книжок вартости 50 центів.
ХТО зложить квартальну передплату в місяці маю на "Українські Робітничі Вісті" в сумі \$1.00, той дістане даром книжок вартости 25 центів.
Ще відноситься так до старих як і до нових передплатників.
Хто зложить передплату, хай вибере собі на відповідну суму книжок, які є повніше списані.
Книжки будуть вислані передплатникам аж після того, як редакція одержить передплату.
Тож дайте про свою зброю — робітничу газету "Українські Робітничі Вісті", які за чотири долари будуть загощувати до вашої хати три рази кождого тижня через цілий рік, а до того ще й маєте нагоду дістати даром гарних поучючих для українського робітника і фермера книжок.

Table with 3 columns: НАЗВА КНИЖОК, Ціна, and list of books including 'Звідні філософії', 'Економічно-політичні проблеми пролетарської диктатури', 'Безробітні', 'Фізіка нації', etc.

Передплату і замовлення вибраних книжок посилайте на адресу: UKRAINIAN LABOR NEWS COR. PRITCHARD & MCGREGOR STS., WINNIPEG, MAN.

СТОРИНКА НАШИХ ЧИТАЧІВ.

ПЕРШЕ СВЯТО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ЛАШІН ЛАКС, КВБ.

Заходом Української Дітчої Школи ім. Тараса Шевченка і відділу Робітничого Запозитового Товариства в Лашіні Лакс відзначено 63-ту річницю смерті нашого борця-революціонера і поета Тараса Шевченка.

Перше — треба зазначити, що українські робітники в цій містечку тільки що почали організуватися і розбиратися в наші, як приєднані до творця Тараса Шевченка та взагалі самосвідомі.

Перехід і трудностей на самім початку вважалося чимало, але те все пережито і на місці прийшла правда і наука, які завжди виконують свою задачу, коли робітник з часом сам бачить, куди йому йти і за яке дао братися.

Тепер проти якогось часу безувиної праці, нам, українським робітникам, вдалося прикінити минулого року заснувати в Лашіні Відділ Роб. Зап. Т-ва, до якого ввійшли всі українські робітники, які ширше працюють на користь своїй справі.

Та тільки на ній не можна було зупинитися. Українські родини, що замикаються в цій містечку, показали власність справу своїх дітей, які вже мають і по 14 років, а не мають підвладності свого власного імені в своїй рідній мові, як також не говорять по українськи самі між собою.

Отже кінце треба було задовольнити бажання родини в тим самим треба всіма силами взятися до найкращого діла. І з початком цього року здійснилися сміливі ідеї і обговорили справу школи для їхніх дітей. А описана тимчасовий комітет скликав віче для 6 счня, на якому зістала заснована Укр. Діт. Школа ім. Тараса Шевченка, до якої ввійшло околимо 40 учеників і учениць. Школа відбудеться в Лашіні Р. З. Т-ва.

Далше, щоби показати своїм протинникам, які ще наслідком показують на них, що борються проти темноти, що ми уміємо шанувати науку, члени обго організації, відзначували в неділю дня 23. марта 63-ту річницю смерті борця за права українського трудового народу Тараса Шевченка.

Приміщення підчас свята було заповнене по беріги, а навіть присутніми були люди, що недавно приїхали з Європи, а головне з той країни, де

Свято Тараса Шевченка в проголошене державним святом.

Коли віднесено куртку, на піднесено сцени портрет Тараса Шевченка прибраний червоними і формою стижками і з шпилькою золотими буквами — Поклів Безсмертному Кобзарю, а довкола був вінок з квітів. Все те для присутніх виглядало дуже гарно та цікаво.

Виходить на сцену мішній хор співає "Сповіді" Т. Шевченка, а присутні встають і віддають свій поклів і пошану своему безсмертному обочени.

Далше програма свята продовжувалась декламаціями і піснями дітей а імено: Василь Івахук віддекламував "Мені тринадцятий минало", Анна і Ірина Косович відспівали "Тю той біла гора", Константин Соботанович віддекламував "Свято Жовтня", Дітчий хор відспівав "Мені тринадцятий минало", Николай Тимчинин віддекламував "Дивлясь я на небо".

Потім виступило реферат про життя Т. Шевченка. Виступив учитель дітчої школи, в яким представив, як поет мучився в царській кріпачівті і по громадське підняв своє життя, бо на волі він прожав задоволю 9 років. Тарас Шевченко був першим борцем-революціонером з поміж української інтелігенції тодішнього часу, який віддав цілу свою творчість для праці наших українців, які тоді жили в панийській неволі. Далше зазначив, що до Тараса Шевченка не має ніхто права, крім працюючого народу, тому, що він виступав сам проти всіх гнобителів і таким помер.

Перед закінченням програми присутні на святі зложили добровільних жертв \$24.05 на піддержку Укр. Дітчої Школи ім. Т. Шевченка в "Лашіні", за що їм шира подяка.

Після закінчення святочної програми учитель перевів іспит дітей, які учащують до школи від початку її засновання. І тут показалося, що впротязі трох місяців діти навчилися вже позовину дітяк вже перейшла до 2-го класу. В часі іспиту були присутні майже всі родини, яких діти навчаються читати і писати по українськи, і можна було побачити кожного по його обличчю, що він гішній і гордиться, що його дитина вже читає букви, або й слова в своїй мові, яких не знає навіть дехто з родичів. І так

Свято зроблено тільки впротязі 3-ох місяців. А що може бути зроблено за три роки? Тоді ми, всі робітники і робітничі, як сімейні, так і самотні, будемо радити з цього серця, яку користь ми зробили самі собі і своїм дітям.

На закінчення в ключі всіх Українців з Буковини, Галичини, і України, вступають до організації, приводять свої діти до школи і зробить їх розумними, грамотними, а опис одержите від них пошану і подяку. Забудьте про старі звичай, а вчіться культурі і класової свідомості, а справді тільки буде по нашій стороні, бо будуче належить до працюючого народу.

Отже до єдності! До просвіти! Д. Костяшук.

ВИДОВА ДО УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ І РОБІТНИЦЬ В ІСТ КИЛДОНАН, МАИ.

Товариші Робітники і Товариші Робітничі! В кількох коротких, але щирих словах відзиваємося до вас, товариші і товаришки в Іст Килдонан. Відзиваємося до вас в справі нашої дорогої української робітничої преси в Канаді. В нашій відозві підчеркуємо і підозваємо вас, що місячний відділ при Філіі Стів. У.Р.Д. спільно з відділом Секції Женщин-Робітниць ім. Стелана Мельничука відбув спеціальні збори, на яких обговорено спільно найголовнішу для нас під цей час справу нашої робітничої преси.

А що садові робітники і робітничі по всіх містечках Канади рішати перевести кампанію в місяці май, до користі нашої преси, то й ми не сміємо остатись позаду. Отож на спеціальних зборах вибрано для цієї цілі з товаришів і товаришок спільний майовий комітет, який має зайнятися цією роботою і після своїх сім виконати своє завдання так, щоби вся праця в користь нашої преси увінчалась якнайліпшим успіхом.

Спільний комітет згодився взяти на себе цей обовязок за згодою всіх спільних членів і членкинь. Але щоби наша робота увінчалась успіхом, то ми перш всего звертаємося до поміж до всіх садових робітників і робітниць, що мешкають в Іст Килдонані.

Отож згаданий комітет запрошує всіх тутешніх робітників і робітниць на свій підприємство, які в вже завдалі легкі підготовки на цілий місяць май, як найкращий драматичний вистави, концерти з добрим програмом, а так само і мітінги, на яких бесідники представлять нам значущі і завдання робітничої преси в Канаді. Ми шире віримо, що ви вігукнетеся на наш заклик і своєю громадською участю на загаданих підприємствах в місяці май причинитеся до успішного переведення майської кампанії.

Далше кожний робітник повинен обовязково читати і передплачувати "Укр. Роб. Вісти", а кожна робітниця журнал "Робітницю", бо тільки робітнича преса дає нам всім робітникам і робітничкам здоровий корм, без якого годі нам жити обійтися. Також визнаємо всіх тих, що зазначають і виривати свою передплату на робітничу газету і журнал, щоби вони вносили її в місяці май.

До нас члени і членкинь Стів. У.Р.Д. що мають діти дають збирати передплату і пресового фонду, наш майовий комітет кличе: Працюйте шире в користь нашої робітничої преси через цілий місяць май, а праця ваша не підляє марі.

Комітет закликає також всіх українських робітників і робітниць в Іст Килдонані, щоб вступили в ряди свідомого робітництва, щоби горнулися до просвіти, щоби не було між-нами ні одного робітника і робітнички, котрі не були-б передплатниками "Українських Робітничих Вістей" і "Робітничі".

Прочітуйтемо! Хай живе робітнича преса в Канаді! Хай живе Стіваришення Українських Робітничих Дім! Хай живе свідоме робітництво цілого світа!

Майовий Комітет в Іст Килдонані.

ЧИТАЧІ ПРО СВОЮ ГАЗЕТУ.

Товаришу Редактор! Належники на себе обовязок передати одного нового передплатника для "У.Р.В." оше і висладо Вам \$6.50 від трох нових; один цілорічний а два кварталні. Часові гроші вислати до тих нових передплатників регулярно.

З товаришним привітом, Григорій Андрейчук.

Гретна, Маи.

Дорогі Товариші! З огляду на те, щоби не попасти в смертельний гріх (бо великода сповідь вже минула, а я ще не сповідався) тому і висладо \$4.00 передплати на "У.Р.В." і прошу вислати мені нашого дорогого приятеля "У.Р.В." в на далше так регулярно, як дотепер.

Бажаво Вам якнайкращого успіху в Вашій просвітній роботі і остаюся з товаришським поздравленням, М. Копанецький.

Дисей, Саск.

Товаришу Редактор! Відозвице вілоричу передплату на "У.Р.В." і жертву \$1.00 на пресовий фонд. Коли-б всі українські робітничі зрозуміли яку користь роботу сповнає цей часопис, то кождий став би його передплатником, кождий жертвував би по змозі на пресовий фонд. "У.Р.В." є лине однією українською робітничою газетою в Канаді, що служить вірно робітничим інтересам і вказує правдивий шлях, по якому треба ступати всім трудящим до остягнення остаточної побіді, себто до визволеня з капіталістичного ярма. Пошарімося, щоби наш "У.Р.В." став незалежного денником. Не даймо біди і центу всімким дурисаїтам, котрі за наші гроші вигулювали собі по наших готелях, але зате даймо на наш діяно робітничу пресу, бо з неї ми маємо неочінену користь, бо лише з неї ми дознаємося як то всімкі дурімоїди обдурюють нас і вмаляють в нас центу на ріжкі так звани "народні" ціли.

З товаришським привітом, Н. Червак.

СПРАВОЗДАННЯ

СПРАВОЗДАННЯ У.Р.Д. В ОТТАВІ, ОНТ.-ЗА ПЕРШІЙ КВАРТАЛ, 1924 Р.

Дня 15. квітня відбувся квартальний збори Українського Робітничого Дому "Просвіта" в Оттаві. Зборами проводив т. М. Чоповик, а секретарював т. П. Гайдечук. Заряд дав справозданні за минулий трі місяці. Відділ числить 16 добре сточих членів, котрі виконують свої членські обовязки. За минулий трі місяці Укр. Робітничий Дім "Просвіта" відбув 3 мітінги адміністраційних, 3 вичайних - локальних, устроїв 3 забори, 2 представлення, 2 масові віча, 1 протестаційне віче, 5-літній ювілей Стів. У.Р.Д. і часопису "Укр. Роб. Вісти" і концерт в 63-ті роковини смерті Т. Шевченка. Український Робітничий Дім "Просвіта" вже віддав дову \$750.00, а лишілося ще дову до сплатення \$1,350.00.

Український Робітничий Дім вислав \$52.20 для голодуючих дітей і робітників в Німеччині. (Гроші висладо 16. лютого) Український Робітничий Дім "Просвіта" розповсюджувала оші газети: "У.Р.В.", "У.Ш.В.", "Молодь", "Голос Робітничий" і часописи з старого краю: "Земля і Воля", "Вперед" і "Нова Культура", "Нова Громада" (а Відрод.), "Наша Правда" (а Берніна).

Фінансове справозданнє представлється так:

Table with 2 columns: Category and Amount. Includes items like 'Пріходи', 'Розходи', 'Остатє в касі'.

Пріходи: Перенесено з 1923 р. \$59.75, Сень \$76.77, Лютий \$81.12, Март \$112.84. Разом \$330.48.

Розходи: Сень \$107.25, Лютий \$69.68, Март \$77.37. Разом \$254.30.

Остатє в касі: \$76.18. М. Чоповик, П. Гайдечук, секретар.

КВАРТАЛЬНЕ СПРАВОЗДАННЯ ФІЛІІ СТВ. У.Р.Д. В ДРОМГЕЛЕР, АЛТА.

Дня 6. квітня відбувся квартальний збори Філіі Стів. У.Р.Д. в Дромгелері, на котрих заряд дав справозданнє зі своєї діяльності за трі місяці. За той час відбулося 3 адміністраційних зборів, 2 дискусійних, устроєно 4 концерти і майже кожного тижня відоргалось представлення. При Філіі Стів. У.Р.Д. існує дітчоа школа, до якої вчаше 37 дітей. У.Р.Д. утримує платного учителя і дірїгента. При Філіі Стів. У.Р.Д. існує женська організація, котра досить гарно розвиваєтє до котрої товариші доказували своїх старань, щоби вона піднеслась на вишій шабель організацийного життя. При Філіі і організована мандоліновіа оркестра, котра дав запрошуку, що принесе хоєн до У.Р.Д. Філія в Дромгелер числить 54 членів, котрі виконують місячні вкладки. Правда, що тяжко приходиться тепер працювати на більшє складно в цій місцевості тому, що робітники опустили цію околицю з причини страйки. Хоч подібне буває кождий весни, однак цього року робітничий вихлод багато більше з цієї місцевості, чим попередеріи рокам.

Фінансове справозданнє за трі місяці представлється так:

Table with 2 columns: Category and Amount. Includes items like 'Пріхід', 'Розхід', 'Остатє в касі'.

Пріхід: Сень \$1,176.80, Лютий \$74.50, Март \$261.41. Разом \$1,512.71.

Розхід: Сень \$1,185.35, Лютий \$431.60, Март \$377.58. Разом \$1,994.53.

Остатє в касі: \$139.48. Довг Укр. Роб. Дому.

Товаришам (без проценту) \$3,481.00, На ломбер-ярді (за 10%) 1,200.00, Разом \$4,681.00.

Маеток Укр. Роб. Дому. Будинок (У.Р.Д.) \$11,599.90, Лот під будинком 325.00, Лот (в місті) на продаж 550.00, Сценерій 815.00, Гардероба 391.00, Бібліотека 138.65.

Разом \$13,181.55. Укр. Роб. Дім заасекурований на суму \$16,000.00.

Н. Диласький, фін. секр.

КВАРТАЛЬНЕ СПРАВОЗДАННЯ ФІЛІІ СТВ. У.Р.Д. В ТІМІНС, ОНТ.

Дорогі Товариші! Дня 13. квітня відбувся квартальний збори Філіі Стів. У.Р.Д. в Тімінсі, на яких заряд дав справозданнє за минулий трі місяці. За той час Філія відбула як слід: 2 адміністраційні мітінги, 3 спеціальні, одні збори родині, які посявають своїх дітей до

СПРАВОЗДАННЯ

Дітчої Школи, 18 засідань заряду, 5 спільних читань; відоргалю 10 представлень, 1 концерт, 1 концерт дітчий, відбулось 23 товаришських забак. Філія числить 42 члени, котрі виконують свої членські обовязки і 17 членкинь. До Роб. Дітчої Школи при Філіі вчаше 45 дітей. До часопису ми подіаємо доходи і розходки загаломю, бо деталієне справозданнє зобразує-б дуже багато місця.

Фінансове справозданнє представлється так:

Table with 2 columns: Category and Amount. Includes items like 'Пріходи', 'Розходи', 'Остатє в касі'.

Пріходи: З забак \$665.32, З буфету \$67.00, З представлень \$625.50, Добровільні жертви \$356.85, З розігравок \$268.20, Членські вкладки \$133.20, З ренту газ. \$78.75, З концерту \$38.05, Дрібні пріходи \$12.00. Перенесено з 1923 р. \$294.80. Разом \$3,629.67.

Розходи: Віддано дову \$1,197.35, З забак \$52.82, З буфету \$429.51, Управитель \$300.00, Представлення \$217.99, Асескураційні \$200.00, Виплачено до зайвого м. \$100.00, Світаю \$73.35, Дрібні розходи \$65.05, Процент \$62.00, Подорож делегата \$58.35, Опал \$45.00, Виплачено за вино \$25.00. Разом \$3,276.42.

Повторення: Пріходи \$3,629.67, Розходи \$3,276.42. Остатє готівки \$353.25.

В. Мандрик, фін. секр. Контрольна комісія: Н. Воевітка, Н. Максимюк, С. Бураковский.

ЖЕРТВИ НА СПЛАТУ ДОВГУ У.Р.Д. В СКАСКАТІ ЗЛОЖЕНІ НА КОНЦЕРТІ 20. КВІТНЯ.

В неділю 20. квітня відбувся в У.Р.Д. в Саскатіні заходоу женського відділу концерт. Програма концерту була досить багата, бо складалась вона з співи, декламацій і гри на мандолінах. Пару місяців тому назад організовано тут другу групу мандоліновіа оркестри, яка складається переважно з женщин. Ця група досить добре звивалась зі своїми кількома точками. На павзі оди з товаришів заклав присутних до складання жертв на сплату дову Укр. Роб. Дому в Саскатіні. На цей заклик відгукнулися перше всего мандоліновіа оркестри і зложили від себе \$45.00. Всіх жертв зложено \$125.55. За це в першу міру належить подяка женщинам-робітничкам, які не жаліли праці вечерами, приготовляючи до концерту. Жертви зложили саідуючі товариші і товаришки:

І. Кальмуцький \$7.00; по \$5.00: О. Голуб, П. Петелько, т-ка Т. Василька, т-ка О. Кобзей, т-ка К. Антанюк, т-ка М. Веселій, т-ка С. Кальмуцька, т-ка Д. Савула, Синистру, І. Бінишко, Н. Покимброва, М. Романюк, В. Горбатюк \$3.00; по \$2.00: П. Адамук, П. Голуб, С. Лашук, П. Снолак, С. Горбатюк, В. Лупк, Е. Войко, М. Макутра, т-ка Ляйшак, Т. Світлик, Т. Тимчинин, т-ка Дубик; по \$1.00: Ю. Стамбек, К. Сурис, т-ка О. Салчук, Безіменний, І. Гарликич, Безіим, Е. Гюенко, Т. Сорбат, І. Вороняк, І. Вен, М. Дубик, Г. Каспиря, Безіим, Анна Куськ, К. Сенном, Т. Дух, Н. Вігъяз, Г. Позивник, К. Дубельський; дрібної колекції \$12.55. Разом \$125.55.

Від імени відділу С. Ж.-Р. складаємо щирю подяку жертводавцям. Т. Кобзей.

ВИДОВА

До українських емігрантів села Дуллікс (поіт Залішки), як також і всього українського загалу на землях Злучених Держав Америки і Канади.

Дорогі Браття! Ми, український нарід, по так страшний світовій війні переживаємо страшне алічотія з окрема господарсько-політично-просвітне. Бо як Вам відомо війна пожерає величезні жертви нашого найкращого ціту, як в людях так доміном господарстві, культурі і просвіті, а найбільше зруйнувала наше сільське господарство, що ще і до нині маса українського народу живе в землянках і без куска хліба.

У так тяжких часах ми починаємо організуватися у кооперативі, де предьявляємо перший вихід з так тяжкого господарське - просвітнього положення — бо як Вам відомо, що в шій війні ходило о промислі і торговлю, а той нарід світом знаий, у котрого розниженя торговля і промислі.

А щоби мати торговлю і промислі в своїх руках, то ми починаємо організуватися в кооперативі, але дуже потребуємо також знайомого Івана Махніша з Бріджа, поіт Заставна і товаришів, що мали приїхати з старого краю до Канади в місяці марці 1924 р. до Вінніпегу. Іх імена Манойла Паук, Николай Паук, Георгій Брус і Петро Дудлак. Всі чотирі походять з Заставноі, Буковина. Хто про них знає би або вони самі зволіть зголоситися на инше подану адресу:

Wasylyk Wolowidek, Box 1449, Welland, Ont. (45)

НЕВМИРУЩА ДВАНАЙЦЯТКА НА СЦЕНІ У.Р.Д.

ЗАХОДОМ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИ УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

відоргається В СУБОТУ, ДНЯ 3. МАЯ 1924 Р. В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

величаву драму в 5-ох діях пролетарського письменника М. Ірчані п. и.

ДВАНАЙЦЯТЬ

В шій драмі вірно представлена боротьба безсмертної дванайцятки повстанців, що під проводом т.т. Мельничука, Шеремети і Ценка боролися проти панського поневолення українських робітників і селян в Східній Галичині. Вже кілька разів була виставлювана ця драма в Українським Робітничім Домі в Вінніпегу з величезним успіхом, тому й не потребує коия інших захвалювань. Вона має вже свою широкую славу не тільки в Канаді, але й Злучених Державах.

Бере в шій участь поверх 50 людей. ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ. ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТІВ.

Тикети можна швидко набути кожного вечера в Укр. Роб. Домі, а в день представлення при касі. ВЕСЬ ДОХІД ІДЕ НА ПОМІЧ "УКР. РОБ. ВІСТЯМ".

ЗАХОДОМ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИ УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

устроється В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4. МАЯ 1924 Р. В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

КОНЦЕРТ

Програма концерту надзвичайно різномодна і багата змістом. В концерті візьмуть участь молоді солістки: Лідія Козуб — гумористичні куплети з балабайкою; Софія Третяк — "Нюхтурні", солю на ния; Катерина Павлюк, "Нашо мені чорні брови", солю-спів в супроводі п'яна; С. Василіана сумно-веселий монологу. Виступлять також мандоліновіа оркестри. Надзвичайно цікавий концерт! На павзі буде промовляти т. М. Попович.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ. ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛІЙНИМИ ДАТКАМИ ВЕСЬ ДОХІД В КОРИСТЬ "УКР. РОБ. ВІСТЕЙ".

СПРАВОЗДАННЯ

Дня 13. квітня відбувся квартальний збори Філіі Стів. У.Р.Д. в Тімінсі, на яких заряд дав справозданнє за минулий трі місяці. За той час Філія відбула як слід: 2 адміністраційні мітінги, 3 спеціальні, одні збори родині, які посявають своїх дітей до

спісисі, які укр. нарід переживає тепер тяжкі часи і поносить тяжкі а причини воєної заверухи.

У шие загадній відозві, звертаємося до Вас, дорогі Браття і Сестри, з просьбою о жерти на будову свого власного дому, де мала-б приміститися кооперативна і читальня Просвіта. Дерево на будову маємо вже з року 1919, а щоби те дерево не гине, то просимо Вас, дорогі Браття і Сестри, о поміч, так щоби ще в маю цього року розпочати будову згаданого дому, в цей час так важкого для добра нашого трудового народу!

Жертви просимо салти на адресу: "Злука", зареєстрована кооперативна з обмеженою порукую в Дулліска (поіт Залішки), пошта Дулліска.

За Управу: Ерген Яницький, Юрко Баби, співривник. За Надіруру Паду: Гнат Бондар, секретар. Николая Качор, Василь Гриншани.

В шій цій звязався в Вінніпегу комітет, що займає збіркую. Всі жертви просимо салти на адресу: Kimpin Bldg., 107 Edward St., Winnipek, Man. Спів жертводавця буде оголошений в "У.Р.В."

За Комітет: Николая Блаує, Микита Натуркач, Кіпріан Біаує.

СПРАВОЗДАННЯ

В шій п'ятого З'їзду Стів. У.Р.Д. в фінансовім справозданнє делегата з Філіі Стів. У.Р.Д. в Саскатіні тривалася дружарська помилка, а саме, подано, що дову на У.Р.Д. в Саскатіні є ще \$500.00, а має бути \$5,000.00.

ЗАБАВА! — ЗАБАВА!

Заходоу Майського Комітету укр. роб. преси в Іст Килдонані відбудеться в неділю, дня 4. мая ц. р. о год. 2. пополудні в Укр. Роб. Домі в Іст Килдонані

ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ І ДРУГМИ НЕСПОДІВАНКАМИ.

Музика добірна. Вступ за добровільними датками.

Того самого дня о год. 8. вечером відбудеться в Укр. Роб. Домі в Іст Килдонані

КОНЦЕРТ-МІТІНГ.

Програма дуже цікава. Отож запрошуються всі робітничі і робітнички взяти в тих двох підприємствах масову участь.

За задоволяючи забаву і концерт ручить Майський Комітет.

ХТО ЗНАЄ, що сталося або де лився Василь Шовара, родом з Мишконець, поіт Гусятин, Галичина. Він приїхав до Канади в 1913 р. і перебував в Вінніпегу. Правдоподібно вістав убитий при роботі. Хто-б його вивів або знав що з ним сталося, зволіть аскаво написати до:

A. Sholdra, 290 Clarendon St., So. Vancouver, B. C. (47)

НА ПРОДАЖ 5 кімнатний дім, добре уряджений, флз беїсмет, ванна до